Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper.

(XIX) 1968 — LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI — Nr. 23 (996) 1968 m. birželio 10 d.

AKADEMIKAI IR MES

Būdamas Australijoje Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas Dr. J.K. Valiūnas kiekvienoje savo kalboje pabrėžė, kad šiuo metu mūsų pirminės pastangos kaip galint daugiau savo vaikus prastumti pro aukštąsias mokyklas. Jo mestas šūkis prieš daugiau kaip pusmetį buvo — "mes turime pasidaryti akademikų tauta!" Tuo klausimu panašiai buvo ir pasisakyta Mūsų Pastogės šitoje skiltelėje. Nežiūrint to tenka vėl grįžti prie to paties klausimo ir jį iš naujo kelti.

Ką reiškia pasisakyti akademikų tauta"? Klausimas labai vietoje, nes kiekviena tauta savo kultūros eigoje turi tam tikrą charakteringą bruožą. Savu laiku italai buvo pasižymėję dailėje (XIV-XVI amžiuje), šiandie italai pirmauja kaip dainininkai. Vokiečių tautai būdingas tyrinėjimų (Forscher) bruožas, nežiūrint, kad jų kultūros istorijoje žinome ir kitų prasiveržimų, kaip filosofija, muzika ir ypač literatūra. Žydai suvaidino ir tebevaidina žmonijos gyvenime labai reikšmingą vaidmenį komercinėje srityje, amerikiečiai — pasižymi savo veržlumu, tyrinėjimu, užkariavimu naujų sričių, kurių iki jų niekas nelietė. Būtų galima charakterizuoti ir visas kitas tautas, nes kiekviena turi sau būdingą bruožą. Lietuvių tauta kunigaikščių gadynės laikais ligi Švitrigailos, buvo karių ir politikų tauta. Dėl to ir Lietuva anuo metu siekė nuo "jūros iki jūros". Valstybės nykimas, ir po to sekusios okupacijos privedė prie to, kad net ir nepriklausomybės laikais mūsų tautos vadovų ir politikų lietuvių tauta buvo charakterizuojama kaip "ūkininkų tauta".

Dabarties samprata kiekvienas sluogsnis ir kiekviena profesiija turi savo vietą ir vertę. Tačiau lietuvių tautai šitoji charakteristika šiandie nėra reikšminga, nes paskutinysis karas ir jo pasekos transformavo ne tik asmeninius, bet ir tautų tradiciškai nusistovėjusius gyvenimus. Nežiūrint, kad principe lietuvių tauta ir Lietuva yra agrarinė šalis, prie naujų sąlygų ji transformuojama į pramoninę tautą. Nekalbant apie steigiamas ir kuriamas naujas pramonės įmones net pats žemės ūkis paverčiamas valstybine pramone, kur iš ūkininko padarytas paprastas valandinis darbininkas, kaip ir pramonės fabrikuose. Gal būt gyvenimo sąlygos, galbūt ir be perspektyvos ateitis verčia Lietuvos kaimiečius — dabarties kolchozininkus (tiesiai kalbant — valstybinius baudžiauninkus) bet kokia kaina siųsti savo vaikus į mokslus, kad jie kaip nors prasiveržtų iš to baisaus valstybinio išnaudojimo ir galėtų turėti kiek šviesesnį ir nepriklausomą gyvenimą. Koks tas nepriklausomas gyvenimas, tai didelis klausimas, bet vis tik profesionalo su aukštuoju mokslu padėtis yra nepalyginamai geresnė, negu kolchozninko, kuris yra absoliučiai priklausomas ir net neturi teisės savarankiškai pasirinkti darbo arba vietovės.

Mūsų padėtis išeivijoje irgi kinta. Visi į naujuosius kraštus buvome priimti kaip žemiausios klasės darbininkai, visi! Bet mūsų pastangos buvo tiek pateisinamos, kad po dvidešimt metų padėtis radikaliai pasikeitė: apie 85 proc. mūsų pačių per tą laiką prasimušė iš tos žemiausios kategorijos ir šiandie džiaugiasi įsigyta specialybe. Auga vaikai. Tėvai, išgyvenę pažeminimą ir prievartą, stengiasi išnaudoti turimas sąlygas, kad tik vaikai kiek nors šviesiau gyventų. Dėl to šiandie ir toks okupuotoje Lietuvoje veržlumas į mokslus. Tiesa, išsimokslinę žmonės verčiami ar viliojami geresnėmis darbo sąlygomis į kitus Rusijos kraštus. Tautybės maišomos. Bet kiek žmonių gali atsispirti pagundai turėti geresnį gyvenimą kitur, negu vardan tautybės gyventi pažeminime savame krašte. Tai yra nedaug, lygiai kaip yra nedaug išeivijoje asmenų, kurie baigę universitetus ir įsigiję savo specialybę visa tai aukotų lietuvybės labui. Kiekvienam savi marškiniai arčiausia kūno. Neturime statistikos, kiek lietuvių per dvidešimtį metų yra baigę aukštuosius mokslus. Vieni iš jų pasiliko ir šalia savo tiesioginės užduoties dar turi pareigos ir progos dalyvauti liietuviškame gyvenime. Kiti pasitenkina tuo, ką įsigiję ir nepriklausomai vykdo savo profesines ar socialines funkcijas be sąryšio su lietuvių tauta.

Kad baigusieji nesijaučia kam nors dėkingi išskyrus savo tėvus, tai faktas, bet kad jie jaustų tam tikrą respektą ir atsakomybę prieš lietuvių bendruomenę, lygiai reikia parodyti iš bendruomenės pusės atitinkamo žesto, kad bendruomenė juos įvertina ir kad toji pati bendruomenė tikisi iš jų ir tam tikro įnašo į lietuvišką gyvenimą. Kol iš bendruomenės pusės nieko neparodyta ir nepadaryta, tai kaip galima laukti ir tikėtis, kad jie patys ateitų ir tarnautų pačiai bendruomenei? Čia neužtenka tik abstrakčios sąvokos, kad "lietuviu gimęs lietuviu turi ir būti". Išeivis atviras viskam, juo labiau tas, kuris jau išeivijoj gimęs. Tad pirmiausia reikia stengtis jį laimėti lietuvybei, kad paskui iš jų lauktume atitinkamo angažavimosi tam pačiam tikslui.

(v. k.)

AMERIKOS TRAGIKA

NUŽUDYTAS ANTRASIS KENNEDY

Pereitą trečiadienį Los Angeles mieste Kalifornijoje Ambassador viešbuty įvyko pasikėsinimas prieš demokratų partijos kandidatą į Amerikos prezidentus senatorių Robertą Kennedy. Pasikėsintojas iš arti paleido penkis šūvius, kurių du kliudė Kennedy į galvą. Be senatoriaus buvo dar du sužeisti lengvai ir vienas sunkiai. Senatorius Kennedy nuvežtas į ligoninę ir jam skubiai padaryta operacija, bet deja, nepraėjus dvidešimčiai valandų Robertas Kennedy mirė. Ten pat vietoje buvo suimtas ir senatoriaus žudikas 24 metų arabas Sirhan Sirhan, kuris yra policijos žinioje.

Senatorius Robert Kennedy vedė aktyvią kampaniją už savo kandidatūrą būti demokratų partijos nominuotam į Amerikos prezidento rinkimus. Jo paskutinė pergalė Kalifornijoje buvo pati sėkmingiausia ir daugelis galvoja, kad jis nominaciją būtų iškovojęs. Deja, šita pergale jis neilgai džiaugėsi.

Žinia apie pasikėsinimą prieš senatorių Kennedy ir jo mirtį skaudžiai sukrėtė visą pasaulį. Ypač skaudus smūgis visai Kennedy šeimai, kada prieš penkerius metus buvo nužudytas senatoriaus brolis prezidentas John F. Kennedy, o dabar pats Bobby. Atentatų grandinė Amerikoje nenutrūksta. Šiais metais tai jau antras fatališkas atentatas Amerikoje, skaudžiai palietęs ne tik amerikiečius bet ir kitus kraštus. Prieš šešetą savaičių panašiom aplinkybėm nušautas taip pat buvo ir Amerikos negrų vadas Dr. M. L. King.

Velionis R. Kennedy mirė sulaukęs vos 42 metų ,turėjo gausią šeimą iš dešimties vaikų ir laukė vienuolikto. Būdamas tokio jauno amžiaus jis jau buvo bepasiekiąs aukščiausią politinę viršūnę. Jaunas, kupinas idėjų ir drąsus jis daug žadėjo Amerikai ir gal visam pasauliui. Išeidamas kandidatuoti į Amerikos prezidentus jis

V. BERNOTAS

Politikos vingiuose

KENNEDŽIŲ TRAGEDIJA

Taip gyvenimo lemta, kad Kennedžių šeimą lydėtų turtai ir tragedijos. Skaudus likimas pasirinko tretįjį Kennedžių sūnų Robertą. Pirmasis sūnus Joseph žuvo antrojo pasaulinio karo metu. Antrasis sūnus, Amerikos prezidentas John Kennedy, krito nuo žudiko kulkos Dallas mieste Texas. Tretysis Robertas eidamas savo brolio pėdomis, mirtinai sužeistas ir mirė kampanijos metu Kalifornijoje. Pats jauniausias sūnus Amerikos senatorius Edwardas, avacijos nelaimėje smarkiai sužeistas ir tik po ilgo gydymosi pasveiko.

Skaudžių nelaimių ir tragedijų virtinė neaplenkė ir penkių sen. Kennedžio dukterų. Rosemary Kennedy dar lopšelyj būdama susirgo meningičiu (smegenų uždegimas), psichiniai neišsivysčiusi praleidžia savo gyvenimą beprotnamy. Pirmam sūnui žuvus kare Prancūzijoje, mėnesį vėliau jo sesers Kathleen vyras žūsta Prancūzijos kovose. Po trejų metų kitoje aviacijos nelaimėje, bet ir vėl Prancūzijoje užsimuša našlė Kathleen. 1966 metais Edwardo Kennedžio sesers vyras Mr. Skakel užsimuša kitoje aviacijos nelaimėje. Po pusmečio našlė Skakel bevalgydama paspringsta ir miršta. Čia tik dalis nelaimių, paliečiusių Kennedžių giminę.

Paskutinė Kennedžių tragedija sukrėtė visą Ameriką. Per paskutinius penkerius metus antra skaudi nelaimė Kennedžių šeimoje ir antras pasikėsinimas laike dviejų mėnesių po Martin Luther King nužudymo.

Amerikos spaudos vedamieji patys savęs klausia ar ne per toli su demokratija nueita? Ar Amerika nedaro tokios pačios klaidos kaip de Gaulle Prancūzijoje? Sako, mums užtenka rūpintis kitų reikalais žiūrėkime, kas vyksta namuose.

Koks būtų R. Kennedžio likimas, neišvengiamas faktas palieka, kad Amerikos vidaus ir užsienio politika keisis. Prezidento John Kennedžio nužudymas, M. L. King auka ,dabar Roberto Kennedžio, tai nėra įzoliuoti reiškiniai atsitiktinai. Taip kaip ir studentų demonstracijos, negrų riaušės ir vartojimas prievartos prieš esamą santvarką, įvairiai aiškinama sociologų. Kažkodėl visi jaunuomenės emociniai neramumai randa tik blogybes demokratinėje ir parlamentarinėje santvarkoje. Ieškodami kokios tai utopijos ar anarchinės sistemos, jaunuoliai pameta galvas ir verčia santvarkas aukštyn kojoms, pamiršdami kaip sunku įgyvendinti demokratiją ir kaip lengva ją sunaikinti.

ČEKOSLOVAKIJOS LIKIMAS PANAŠUS Į LIETUVOS

Pasauliui stebint politinius įvykius Čekoslovakijoje į akis krinta panašių įvykių raida prieš 29 metus Pabaltijo kraštuose. Stalinas griežtu ultimatumu reikalavo atsistatydinimo teisėtos Lietuvos vyriausybės ir įsileidimo sovietų armijos krašto apsaugos priedangste. Kas įvyko po to mums gerai žinoma.

Kokia Stalino apgaulyste ir Molotovo melu buvo pavergti Pabaltijo kraštai, tais pačiais metodais Kosyginas su Brežnevu kėsinasi pasmaugti pirmuosius demokratijos pirmtakūnus Čekoslovakijoje. Aišku, per tiek metų sušvelnėjo brutalūs Kremliaus pavergimo metodai .Taip pat ir sovietinė klasta dabarty reiškiasi atsargesnėje formoje. Sovietiški lapės žingsniai Čekoslovakijoje turi tam tikrą pagrindą. Viena, liberalizmo sąjūdį Čekoslovakijoje sovietai galėtų lengvai likviduoti priskirdami kaltę fašistams ir pavartoti jėgą kaip Kruščiovas tankus Vengrijoje. Tačiau, kas tokiu melu tikėtų? Antra, pakelti ginklą prieš sovietinio kamieno atžalas, kurios dėl erdvės stokos linksta į vakarus, taip pat būtų rizikinga internacionalinei komunistų vienybei. Nors, pilno žodžio prasme, tokios vienybės seniai nėra, bet tuo esamos atskalos susiskaldytų į tru pinėlius.

Neabejotinai Maskva žino, kokiomis priemonėmis pavergti čekus. Toje srityje jų mokinti nereikia. Pradžioje gražuoju reikalavo įsileisti sovietų armiją socializmo išsaugojimui. Vėliau, čekams nesutikus, išgalvojo kitą apgaulystės būdą. Atseit, jei Čekoslovakija priklauso Varšuvos paktui, tai to pakto vardu daryti karinius pratimus. Aišku, tokie militariniai manevrai būtų vykdomi ne Sov. Sąjungoj ar Lenkijoj bet Čekoslovakijos pasieny. Savaime suprantama, kad nuo tokių pratimų čekai nedrįso atsisakyti, mat būtų laužymas sutarties, reikalaująs atitinkamų sankcijų. Tokiu būdu, net šunims nelojant, vieni sovietų tankų daliniai peržengė Čekoslovakijos sieną, o kiti laukia pasienyj pilnoje paruoštyj naujų parėdymų.

Ar iš tikro Amerika išleidžia gynybos reikalams daugiausia? Visai ne. Kiti kraštai išleidžia žymiai daugiau: Jordanas skiria 21% visų krašto pajamų gynybos reikalams Izraelis 11%, Sov. Sąjunga 15%, Pietų Vietnamas 12%, Kinija 10%, Amerikos jungt. Valstybės 10%. Australija teskiria vos 5%.

S. Motuzo drožiniai.

Stasys Motuzas, gyv. senelių prieglaudoje Vokietijoje,, pagarsėjęs kaip drožinėtojas neseniai sulaukė 70 m.

NUOSTABIOS NAKTYS

Putinas

Dabar tokios trumpos ir nuostabios naktys —
Budėjimų naktys — kerėjimų naktys!
Jei kartą išeisi
Pažvelgti, kaip leidžiasi saulė už kalno,
Jau tu nebegrįši namo —
Jau tu niekad namo nebegrįši.

Tu eisi ir eisi į nuostabią naktį,
Kur šiluma kvepia užmigusi žemė, —
Kur saulės šešėlis
Kaip Dievo dvasia virš pasaulio plazdena,
Į naktį, kur vakaras rytą
Kaip mylimą brolį bučiuoja.

Sustoki!

Sustoki prie kryžkelio liūdno smūtkelio:
Šią naktį jo akys kaip motinos meilė...
Už girių, už klonių
Toli pasiliko gimtinė pastogė,
O nuostabios vakaro aušros
Toli pasistūmė į rytus.

AUSTRALIJOJE

Australijos ministeris pirmininkas grįžo iš Amerikos matęsis su dabartinės vyriausybės galvomis ir taip pat kalbėjosi su eile kandidatų į būsimus prezidentus. Atrodo, svarbiausias ministerio pirmininko tikslas buvo ne tiek išaiškinti Vietnamo karo reikalus, kur kovoja ir Australijos daliniai, kiek išgauti Amerikos garantijų dėl Australijos saugumo. Šia prasme jis gavo visapusiškus užtikrinimus.

— * —

Per paskutiniuosius 50 metų Australija visose srityse padarė milžinišką pažangą. Palyginimas skaičiais 1918 m. ir dabar. Tada Australija turėjo 5 mil. gyventojų dabar 12 milijonų; prieš 50 metų buvo 87 mil. avių, dabar 164 milijonai; 1918 m. vienam šimtui žmonių atiteko viena auto mašina dabar 35; anuo metu iš 1000 gyventojų tik 5 studijavo universitetuose, dabar 95.

LIETUVIŲ DIENŲ PREZIDIUMAS INFORMUOJA

Ką duos jaunimas savo koncerte

Jaunimo meninių pajėgų sutelkimu besirūpinančios ponios G. Vasiliauskienė ir B. Lapšienė pranešė Prezidiumui, kokia linkme vykdomi pasirengimai Jaunimo Koncertui Lietuvių Dienų iškilmėse. Pasirodo, kad jam besiruošiant ir jį planuojant, didelis dėmesys buvo kreipiamas į tautiškumą, į jubiliejinių metų svarbą ir į gyvą reikalą sutelkti visas galimas kūrybines jaunimo pajėgas. Turint tai galvoje ,kolonijoms buvo pasiūlyta paruošti savitas koncertines pynes, įtraukiant į jas lietuviškas dainas, lietuvišką žodį, tautinius šokius ir t.t.

Sydnėjuje ponia Saudargienė, panaudodama savo kolonijos pajėgas, ruošia specialią koncertinę pynę, kurios tema laikoma paslaptyje.

Melbourne jaunimas, vadovaujamas ponių Statkuvienės ir Karazijienės, atveš į Lietuvių Dienas Lietuviškų Vestuvių pynę.

Adelaidiškių ruošiama pynė pavadinta "Papartis Žydi". Tai originalus kūrinėlis, pritaikytas vietos pajėgoms.

Yra vilties, kad iš Pertho ponia Miliauskienė atsiveš į Lietuvių Dienas Vakarų Australijos jaunimą su Sekminių Vainiku. Jau anksčiau Prezidiumas atkreipė visuomenės dėmesį, kad yra žymių, jog ir toli nuo visų centrų gyvenąs Vakarų Australijos lietuviai praturtins Lietuvių Dienas savo jaunimo pasirodymais. Jeigu dabar ponia Miliauskienė supintą Sekminių Vainiką atveš čia parodyti iš visos Australijos suplaukusiems lietuviams, nuoširdžiausios pagarbos užsitarnaus visi tos kolonijos lietuviai, kurie bus vienaip arba kitaip prisidėję prie šio jiems tikrai nelengvo kultūrinio bendradarbiavimo.

Pagal paskutinius L.D. Prezidiumo nutarimus, jaunimo koncertas įvyks gruodžio 30 dieną Australia Hall. Prezidiumas tiki, kad tai bus dar vienas visuotinio susidomėjimo vertas kultūrinis parengimas Lietuvių Dienų iškilmėms praturtinti.

Mielą lietuvių spaudos rėmėją, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininką

JUOZĄ BAČIŪNĄ,

švenčiantį garbingą 75 metų sukaktį, nuoširdžiai sveikiname ir likime dar ilgus metu kūrybingai darbuotis lietuvių išeivijos ir tautos gerovei.

Sydnėjaus Lietuvių Spaudos Platinimo Centro Vedėjas (P. Alekna)

ANAPUS OKEANO

JONAS ŠOLIŪNAS

DERYBINĖS NUOTAIKOS

Turbūt niekados nebuvo taip suskilusi aštriai šio krašto visuomenė kaip šiandien. Vienu atveju ji yra pasidalinusi naturaliai — į baltuosius ir juoduosius. Bet antru atveju šio krašto gyventojai pasidalino į priešingas nuomonių stovyklas Vietnamo karo atžvilgiu. Tiesa, daugumas visuomenės pritaria šio krašto vyriausybės užimtai linijai dėl to karo. Tačiau nemaža dalis vyriausybės užimtai pozicijai priešinasi. Pastarųjų tarpe yra daug jaunimo bei studentijos.

Norėdamas išvengti dar didesnio krašto susiskaldymo prezidentas Johnson prieš kiek laiko pareiškė, kad toliau nebekandidatuos prezidentiniuose rinkimuose ir kad visomis priemonėmis sieks taikos Vietname. Abu jo pareiškimai buvo sutikti su pasitenkinimu. Abu pažadus prez. Johnson ligi šiolei vykdo.

Šiandien būtų įdomu trumpai pažvelgti į šio krašto visuomenės nuotaikas, liečiančias derybas Paryžiuje.

Kiek galima spręsti iš įvairių žinovų pareiškimų bei gyventojų apklausinėjimų Amerika dėl taikos derybų yra labai skeptiškai nusiteikusi. Į derybas nedeđama daug vilčių žinant, jog Šiaurės Vietnamo atstovai į jokias nuolaidas leistis visai nemano. Kaip žinome, ligi šiol Šiaurės Vietnamo derybininkai jokių konkrečių pozityvių pasiūlymų nepateikė. Jie derybas dar vis tebeišnaudoja propagandai. Amerikiečiai, matydami užimtąsias priešo pozicijas, į nuolaidas taip pat nėra linkę. Žodžiu, šiuo metu derybos atsidūrė stagnaciniame taške — niekas nenori pajudėti.

Karas Vietname vyksta ir toliau. Dar vis kasdien jis pareikalauja aukų iš abiejų pusių. Šio krašto visuomenė, matydama derybų beviltiškumą ir žinodama apie sudedamas aukas Vietname darosi vis daugiau ir daugiau nerami. Tiesa, demonstracijos, ypač jaunimo tarpe, prieš Vietnamo karą yra sumažėjusios. Tačiau jos sumažėjo ne dėl pagerėjusios politinės padėties Vietname. Visai ne. Demonstracijos sumažėjo, nes daugelis demonstrantų dalyvauja kitur. Būtent, organizavime rinkiminės kampanijos už savo kandidatus į prezidentus. Vietnamo karui priešingoji visuomenė turi du kandidatus demokratų partijos sąrašuose — Robert F. Kennedy ir Eugene McCarthy. Šiuo metu Amerikos įvairiose valstijose vyksta pirminiai balsavimai. Abu minėtieji kandidatai nepaprastai įtemptai kovoja, kad būtų nominuoti demokratų partijos konvencijoje, įvyksiančioje rugpiūčio mėnesį Čikagoje.

Kai kurios pirminių balsavimų pasekmės rodo, kad už taiką Vietname kandidatai yra gana populiarūs visuomenės tarpe. Tai žinodami kandidatai dar smarkiau puola karo tęsimą Vietname. Šitoks puolimas, nėra abejonės, amerikiečiams prie derybų stalo Paryžiuje ne tik nepadeda, bet net kenkia. Šiaurės Vietnamo atstovai tai išnaudoja ir, turbūt, vien dėl to jokių nuolaidų nedaro.

Kur išeitis? Esamos padėties žinovai teigia, jog taikos derybos nepajudės iš mirties taško tol, kol nebus išrinktas šio krašto prezidentas. Priešas nori žinoti, su kuo jis turės reikalo po rinkimų. Jam būtina žinoti, ar prezidento kėdėje atsisės nuolaidoms linkęs asmuo (Kennedy, McCarthy), ar griežtos linijos (Humphrey, Nixon, Reagan) atstovas. Už tat spėjama, kad šiaurės Vietnamo derybininkai vilkins derybas ligi pat rinkimų.

Nūdieniniai Amerikos studentai ne tik aktyviai dalyvauja rinkiminėje akcijoje, bet taip pat kovoja už visų gyventojų lygiateisiškumą. Šioje srityje ypatingai pastebimos studentijos pastangos padėti šio krašto negrams ir biedнuomenei.

Šiuo metu Washingtone "apsigyveno" keli tūkstančiai vargšų, kurie ryžtasi iš sostinės tol nesitraukti, kol nebus krašto valdžios išklausyti paskiriant konkrečią paramą badui ir skurdui sumažinti. Šitam savotiškam ir keistam protestui daugiausia vadovauja studentija.

Pačiuose universitetuose taip pat vyksta atkakli kova prieš rasinę diskriminaciją. Studentai demonstracijomis siekia geresnių sąlygų negrams ir bendrai visiems nuskriaustiesiems. Nėra abejonės, kad demonstracijos New Yorko garsiame Columbia universitete buvo žiežirba, užkūrusi ugnį Prancūzijos ir Vokietijos universitetuose.

Atrodo, kad pagaliau ir šio krašto studentija atsibudo. Ji pradėjo dalyvauti aktyviai visuomeniniame veikime už universiteto ribų. Tai naujas dalykas šio krašto istorijoje. Žinoma, vyresniesiems, o ypatingai kapitalistams, tokie studentų įsivėlimai nepatinka. Tai galima pastebėti iš pasisakymų spaudoje ir bendrai gyvenime.

Studentijos ir bendrai jaunimo dalyvavimas gyvenime ir vėl parodė, kad šis kraštas nestovi vietoje ir yra pirmose fronto linijose už geresnę žmogaus ateitį. Manding, studentijos pabudimo akstinu ar tik nebus buvę žuvusiojo prezidento Kennedy "Taikos daliniai"? Nuo to laiko šio krašto gyvenamuoju elementu tenka laikyti studentiją. Ir dėl to tegalima tik džiaugtis, nes studentijoje idealizmo niekada netrūko. Jis buvo prislėgtas kapitalo, jis buvo išnaudojamas prekybininkų.

Bendrai, dėl Amerikos ateities tiek Azijoje, tiek Europoje nereikia nuogastauti. Amerika yra gerame kelyje. Tiesa, turi daug problemų krašto viduje. Tačiau jos bus išspręstos, jei ir toliau kovai dėl šviesesnio žmogaus rytojaus vadovaus inteligentiškieji idealistai. Šiuo momentu šio krašto nuotaikos yra apsiblaususios. Tas niūrumas yra laikinas. Problemos Vietname ir krašto viduje sumažės, nes pagaliau ir šis kraštas surado tikruosius vadus — idealistišką jaunimą, kuriuo seka net ir kitų tautų studentai.

LIETUVIAI SVETUR

STASIUI MOTŪZUI 70 METŲ

Stasiui Motūzui, dabar gyvenančiam Vechtos senelių prieglaudoje Vokietijoj, vasario mėn sueįo 70 metų. Stasys Motūzas yra sąmoningas lietuvis, savanoris. Tremtyje dirbo visuomeninį darbą stovyklose, o paskiau ir senelių prieglaudoje. Jis yra žinomas kaip drožinėtojas. Iš jo rankų išėjo labai gražių kryžių, figūrų, tautiniais motyvais papuošalų.

Sukakties proga, jubiliatą aplankė Hamburgo televizijos atstovai ir nufilmavo jį su visais drožiniais.

Reikia pridėti kad Stasys Motūzas yra ir labai dosnus lietuviškiems reikalams. Paskutinė jo auka Vasario 16 proga buvo 300. — DM gimnazijai, DM 100, — *Jaunimo žodžiui* ir DM 300. — Tautos Fondui.

★

Urugvajaus spaustuvininkų Unija naujuoju savo pirmininku išrinko lietuvį E. Mataitį, kuris dirba Montevideo dienraštyje *El Dia*. Ši unija turi apie 8000 narių.

— ★ —

Išgyvenę apie 40 metų metų Argentinoje Juozas Dragūnas ir jo sesuo Marytė išvyko į gimtojo Vilkaviškio apylinkes praleisti savo senatvės. Pagal Argentinos - Sov. Sąjungos susitarimą, ir gyvendami okupuotoje Lietuvoje juodu gaus Argentinos vyriausybės skiriamą senatvės pensiją.

— ★ —

Archeologė Rima Kulikauskienė balandžio 25 d. Vilniaus universitete įgijo istorijos mokslų daktaro laipsnį, apgynusi disertaciją "Lietuviai IX — XII amžiuje". Disertacija paremta 151 kapinyno, 50 piliakapių grupių ir 15 piliakalnių tyrinėjimų duomenimis. Disertaciją žada išleisti 1969 metais.

P.L.B. III-jo Seimo darbotvarkė

1968 rugp. 29, ketvirtadienis

6 val. vak. Seimo atstovų ir svečių pobūvis.

1968 rugp. 30, penktadienis

9 val. Seimo atstovų ir svečių registracija.

10 val. Seimo šeimininko žodis — JAV LB New Yorko Apyg. pirm. A. Vakselis. Atidarymas — PLB Valdybos pirm. J. Bačiūnas. Invokacija — Seimo Komiteto garbės pirm. prel. J. Balkūnas. Mirusiųjų pagerbimas. Prezidiumo ir sekretoriato sudarymas. Sveikinimai. Reguliamino priėmimas. Darbotvarkės priėmimas. Kontrolės Komisijos rinkimas. Mandatų, nominacijų ir nutarimų komisijų sudarymas.

11.30 val. PLB Valdybos ir PLB Kultūros Tarybos pranešimai bei diskusijos.

1.30 val. Pietų pertrauka.

3 val. Kraštų liet. bendruomenių pranešimai ir diskusijos.

6 val. Pranešimas "Laisvinimo kova ir politinės perspektyvos" — Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas.

8 val. Literatūros vakaras, šokiai.

1968 rugp. 31, šeštadienis

9 val. Diskusijos dėl pranešimų.

10.30 val. Pranešimas "Okupuotos Lietuvos padėtis ir išeivija" — Vatikano Lietuvos Pasiuntinybės sekr. St. Lozoraitis jr.

12 val. Seimo narių keliamieji klausimai ir diskusijos.

1.30 val. Pietų pertrauka.

3 val. Jaunimo motorkados sutikimas, paradas ir iškilmės, sporto varžybos ir mankštos.

5 val. Kontrolės Komisijos pranešimas. Mandatų ir nominacijų komisijų pranešimai. Naujos PLB Valdybos rinkimas. Seimo nutarimų svarstymas ir priėmimas,

8 val. Seimo banketas ir pasilinksminimas.

1968 rugsėjo 1, sekmadienis

10 val. Iškilmingos Seimo pamaldos šv. Patriko katedroje.

1.30 val. Pranešimas "Išeivijos kultūros ir švietimo rūpesčiai" — Kanados LB Krašto Valdybos pirm. A. Rinkūnas.

2 val. Iškilmingasis Seimo posėdis: Atidarymas — Seimo Prezidiumo pirmininkas. Paskaita "Valstybingumas ir tautiškumas" — dr. K. Keblys. Kultūrininkų ir kultūros darbuotojų pagerbimas. 1968 sukaktuvinių metų premijų įteikimas. Seimo nutarimų skaitymas. Naujos PLB Valdybos pristatymas, jos atstovo žodis. Benedikcija. Seimo uždarymas.

4.30 val. Meno kūrinių paroda skaidrėse.

7 val. Didysis Seimo koncertas Lincolno Centre.

1968 m. rugsėjo 2, pirmadienis

10 val. Ekskursija laivu aplink New Yorką.

1 val. Vainiko padėjimas prie Laisvės statulos.

5 val. Grįžimas iš ekskursijos.

STUDIJINĖS SEIMO KOMISIJOS

PLB Valdyba, Bendruomenės vadovybių Chicagos pasitarimų pritarta, sudarė tris studijines PLB III-jo Seimo komisijas:

Reguliamino komisiją: V. Kamantas, Arv. Barzdukas, V. Majauskas. Jos uždavinys — parengti ir seimui pateikti PLB III-jo Seimo reguliamino projektą.

Nominacijų komisiją: J.A. Anysas, J. Kapočius, V. Kasniūnas, P. Kisielius, P. Lukoševičius. Jos uždavinys — seimui pasiūlyti naujos PLB Valdybos kandidatus.

Nutarimų komisiją: A .Butkus, J. Gailiušytė, V. Kamantas, J. Kardelis, K. Keblys. Jos uždavinys — iš anksto surinkti medžiagą seimo nutarimams, kurie turės liesti programinius jo pasisakymus, bendruomeninę veiklą ir šios veiklos organizacinius būdus bei priemones.

Visos komisijos paprašytos savo darbui susitvarkyti pačios. PLB Valdyba taip pat prašo komisijų darbu domėtis ir visus PLB III-jo Seimo atstovus, kraštų bendruomenes bei paskirus asmenis ir joms siųsti savo siūlymus.

MENININKŲ IŠVYKA Į PIETŲ AMERIKĄ

Kraštų liet. bendruomenės nelygios, taip pat nevienodos ir jų veiklos sąlygos. Tad seniai keliama mintis, kad pajėgiausios padėtų mažiau turinčioms. Ji taip pat buvo svarstoma ir IV-jo Pietų Amerikos lietuvių kongreso metu Argentinoje, kur dalyvavo PLB Valdybos ir JAV LB Valdybos atstovai. Buvo pageidauta, kad Šiaurės Amerikos menininkai aplankytų Pietų Amerikos kraštus.

Šią mintį ryžtamasi įgyvendinti šiais sukaktuviniais metais. Atsiliepdama į kai kurių Pietų Amerikos kraštų iniciatyvą, PLB Valdyba pakvietė keturis mūsų menininkus — solistę A. Stempužienę, komp. D. Lapinską, akt. L. Barauską ir pianistą A. Kuprevičių, kurie sutiko vykti į Venecuelą, Kolumbiją, Braziliją, Urugvajų ir Argentiną atlikti koncertų programas. Tariamasi dėl laiko ir kitų sąlygų su minėtų kraštų liet. bendruomenėmis.

PLB inf.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Po karo Vakarų Vokietijoje gyveno apie 60,000 lietuvių. Ten, kur buvo susikoncentravę ypačiai daug lietuvių, kūrėsi lietuviškos gimnazijos. 1946 m. V. Vokietijoje buvo 25 gimnazijos, bet prasidėjus emigracijai, jos pamažu užsidarė. Tada Lietuvių Bendruomenė nusprendė įsteigti gimnaziją tiems lietuvių vaikams, kurie pasiliks Vokietijoje. Tokia gimnazija buvo įkurta 1951 m. sausio 2 d. senose Diepholco kareivinėse ir pavadinta *Vasario 16* vardu. Išlaikė ją Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai, įsteigę keliolika šalpos būrelių. Kai Vokietijos Lietuvių Bendruomenė nupirko Rennhofo pilį bei parką pačiame Vokietijos viduryje, gimnazija persikėlė 1954 m. sausio mėn. į Huettenfeldą, netoli Heidelbergo, kur ji ir dabar tebėra. Pilis, parkas ir pagrindinis remontas kainavo beveik 300,000 DM. Viso laisvojo pasaulio lietuviai suaukojo apie 317,339 DM. Tai parodo, kokias dideles viltis lietuviai dėjo į gimnaziją.

Prądžioje mokiniai ir mokytojai turėjo sunkiai vargti dviejuose mediniuose barakuose, bet jau 1963 m. birželio buvo pradėti statyti nauji rūmai klasėms. Čia vėl laisvojo pasaulio lietuviai pasižymėjo savo dosnumu, nes jie surinko beveik trečdalį reikalingos sumos, būtent apie 250,000 DM. Baden-Wuerttenbergo valdžia — gimnazija yra šiame Vokietijos krašte — davė 250,000 DM klasių pastatui ,tiek pat ir centrinė Vyriausybė Bonnoje.

Rūmai buvo pašventinti 1965 m. balandžio 11 d. Ir mokiniams ir mokytojams buvo labai džiugu palikti senuosius barakus ir persikelti į šviesius bei gražius namus. Naujuose rūmuose sutelpa 13 klasių, 3 kiti kambariai, didelė virtuvė, bendra valgykla ir 6 butai kai kuriems mokytojams bei gimnazijos tarnautojams. Dabar Vokietijos Lietuvių Bendruomenės didžiausias rūpestis yra bendrabutis, nes reikia arba senąją pilį pagrindinai remontuoti, arba statyti naują bendrabutį.

II. GIMNAZIJOS TIKSLAS

Yra daugybė tikslų, kurių gimnazija siekia, būdama atsakinga prieš visą lietuvių bendruomenę. Galime suminėti šiuos: paruošti mokinius brandos atestatui, išugdyti susipratusiais lietuviais, t. y. išmokyti juos lietuvių kalbos, geografijos, istorijos, įjungti į lietuvišką visuomeninį gyvenimą, perduoti lietuviškus papročius ir išauklėti juos krikščionimis. Visų šitų pastangų pagrinde yra viltis, kad dabartinė Lietuvos padėtis, raudonųjų vergija, kada nors pasibaigs. Gimnazijos išugdyti jaunuoliai, jaunuolės galės šitoje nežinomoje ateityje prisidėti atstatant laisvą Lietuvą.

Bet vieno lietuviškumo neužtenka. Moksleivis dar turi išmokti kelias svetimas kalbas: vokiečių, anglų ir lotynų. Savaime suprantama, mokinys turi mokytis matematikos, fizikos, biologijos, istorijos, chemijos, filosofijos ir visuomenės mokslų.

Tokiu būdu Vasario gimnazijoje yra mokytis sunkiau nei vokiškose, nes prisideda lituanistiniai dalykai. Vis dėlto gimnazija savo tikslų pasiekia, nes iki šiol ji išleido gana daug abiturientų — iš viso 63 —, kurių nemaža dalis uoliai dirba lietuvybei.

III. GIMNAZIJA ŠIUO METU

Šiais mokslo metais Vasario 16 gimnaziją lanko 103 mokiniai, 22 evangelikai ir 81 katalikas, 43 mergaitės ir 60 berniukų. Palyginus su pereitais metais, mokinių skaičius pakilo 17.

Yra dabar 8 klasės: I. klasėje mokosi 21 mokinys, II. — 19, III — 18, IV. — 16, V — 10, VI. — 9, VII. — 4 ir VIII. — 6.

Gimnazijoje moko 13 lietuvių ir 5 vokiečiai. Direktorius yra V. Natkevičius M. A., kuris be sunkaus direktoriavimo darbo dar dėsto lietuvių kalbą ir filosofijos pradmenis aukštesnėse klasėse. Ponia E. Tamošaitienė veda mergaičių bendrabutį; be to ji dėsto mergaitėms kūno kultūrą ir sumaniai vadovauja tautinių šokių grupei. Jos pavaduotoja yra p. H. Motgabienė, kuri moko mergaites rankdarbių. Berniukų bendrabučio vedėjas yra p. A. Veršelis. Jis dėsto matematiką vidurinėse klasėse. Jo pavaduotojai — kun. J. Dėdinas — kartu jis yra biologijos ir lietuvių kalbos mokytojas žemutinėse klasėse — ir dailininkas A. Krivickas, dėstąs dailę, Lietuvos istoriją ir berniukams kūno kultūrą.

Kiti lietuviai mokytojai: dr. J. Grinius — dėsto lietuvių bei rusų kalbas, p. K. Motgabis — moko muzikos ir vadovauja gimnazijos chorui, p. Fr. Skėrys — dėsto evangelikams tikybą bei vokiečių kalbą žemutinėse klasėse.

Katalikų kapelionas yra kun. J. Riaubūnas, kuris be to moko lotynų kalbą vidurinėse klasėse. Liko dar p. Stp. Povilavičius-Vykintas, kuris dėsto lietuvių kalbą vidurinėse klasėse, p. V. Bartusevičius, M.A., buvęs gimnazijos mokinys, dėsto visuotinę istoriją, Lietuvos istoriją ir visuomenės mokslus įvairiose klasėse ir p. S. Antanaitis, gimnazijos mokytojas -veteranas, dėstąs matematiką bei fiziką 6 klasėje.

Vokiečiai mokytojai moko tiktai vidurinėse ir aukštesnėse klasėse. Ponas A. Weigel dėsto vokiečių kalbą ir visuotinę istoriją, p. Otto Haag anglų kalbą, p. W. J. Wettach lotynų kalbą, p. A. Voekl chemiją ir biologiją ir p. A. Schmidt matematiką ir fiziką. Šitie mokytojai abitūrai labai svarbūs, nes egzaminuojama vokiškai, išskyrus lietuvių kalbą ir Lietuvos istoriją.

Gimnazija gali didžiuotis tautinių šokių grupe, laimėjusia kelias premijas už gražius šokius, bei choru. Šokėjai ir choras neseniai labai gerai pasirodė Stuttgarte, o praeityje ir kituose Vokietijos miestuose. Jau seniai mūsų gimnazija garsi vokiečių spaudoje tautiniais šokiais ir dainomis. Mokiniai tikisi, kad ir ateityje taip bus.

Gimnazijoje veikia 3 mokinių organizacijos: skautai, ateitininkai ir evangelikų jaunimo ratelis. Būtų gera, kad jos rodytų daugiau gyvumo.

Gimnazijoje beveik kasmet įvyksta vaikų vasaros stovyklos, studijų savatės ir kiti parengimai. Šitaip ją pažįsta labai daug laisvojo pasaulio lietuvių. Juk ne vien Europos lietuvių ten apsilanko vasarą, bet ir iš užjūrių.

Baigdamas galėčiau pasaktyti, kad paskutiniaisiais metais gimnazijos mokslo lygis kyla. Štai pereitais metais gimnaziją baigė vėl 3 abiturientai, kurie visi stos į universitetus: 2 iš jų yra dabar vokiečių kariuomenėje, o trečias jau studijuoja inžineriją. Pagerėjo ir mokinių darbštumas.

Visų mokinių vardu sakau nuoširdų dėkui už Jūsų pastangas gimnazijai paremti. Mes stengsimės Jūsų neapvilti! Mes stengsimės mokytis geriau nei iki šiol. Mes darysim visa, kad mūsų lietuviškumas stiprėtų, idant ateity galėtume brandžiai įsijungti į kovą dėl laisvos Lietuvos.

Petras Nevulis
VIII kl. mokinys

ŽINIOS

Amerikiečiai vis dar nesuranda savo dingusio povandeninio ato minio laivo "Scorpion". Nors ieškojimai vis tebevykdomi, bet maža vilčių laivą surasti ir įgulą išgelbėti. Drauge su laivu din go ir jame buvę 99 jūrininkai.

— ★ —

Pasklidęs pasaulyje gandas, kad popiežius Paulius VI galįs atsisakyti šv. Petro sosto, esąs visai nepagrįstas ir dėl to paneigiamas.

— ★ —

Amerikiečių žvalgyba praneša, kad pastebėta didžiuliai šiaurės Vietnamo kariniai transportai į Pietų Vietnamą per Laosą. Laos laikoma neutralia valstybe ir Amerikos bei Vietnamo kariniai junginiai negali tų transportų persekioti.

— ★ —

Artimuosiuose Rytuose Izraėlis, Jordanas ir Egiptas sutiko tartis dėl taikos tarpininkaujant Jungtinių Tautų misijai.

MUZĖJAUS RETENYBĖ

Nepriklausomos Lietuvos monetos pardavimui, 5 litai J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis pareikalavus. *P. Zablockis, P.O. Box 4642 Stn. C, Vancouver 10, B.C. Canada.*

"LIETUVIŠKOS VESTUVĖS"

Tokiu vardu ką tik pasirodė ilgo grojimo (56 minutės!) H. F. plokštelė. Leidėjai: Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos Montrealio Skyrius. Tai Lietuvoj išgarsėjusio spektaklio "Senovės Kupiškėnų Vestuvės" įrašas. Plokštelė gaminta RCA Victor Kanadoje.

Spektaklis susideda iš paveikslų: *piršlybos, mergvakaris, užgėrų rytas, piršlio korimas, sodo pirkimas ir vestuvės.* Čia į klausytoją prabyla autentiškai ir nuostalgiškai piršlio oracijos, vestuvinės dainos, visos iš kartų į kartą perėjusios turtingos vestuvinės apeigos.

"Senovinių Kupiškėnų Vestuvių" vaidintojai kalba į klausytoją nuoširdžiu pasididžiavimu *savo Tauta, sava žeme ir jos tradicijomis.* Jų ryžtas atnaujinti senų, gražių lietuviškų papročių viziją scenoje yra tautinės ištikimybės liudijimas visiems lietuviams, nežiūrint kurioje pasaulio dalyje jie šiandieną rastųsi — rašo plokštelės aplanko montrealistė *Monika Jonynienė.* Angliškai įvadą ir spektaklio turinį paruošė bostonietė *Skirmantė Makaitytė.* Aplanko viršelį puošia gražiai stilizuotas rūtų vainikėlis — montrealietės dail. *Onos Šablauskienės* darbas.

Plokštelės platinimas pavestas grupei *"Krivulė"*, 5260, 10-th Ave. Montreal 36, P.Q. Canada. Kaina su persiutimu 5.55 dol.

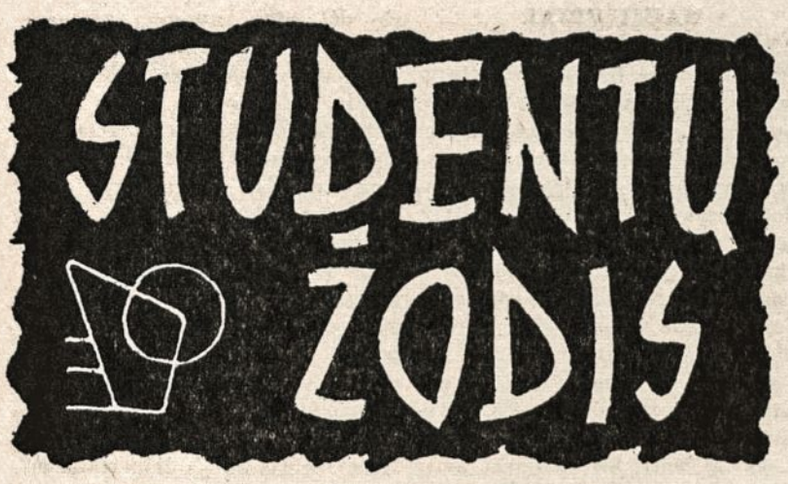

Leidžia Australijos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaktorius *Vytautas Straukas,*
16 Church St., Highgate, S.A., 5063

Norėjau rašyti...

NORĖJAU RAŠYTI, MIELAS REDAKTORIAU... ale žinai kaip yra — vis koks nors mažas dalykėlis sutrukdo: tai esi alkanas, arba gerti noris, arba šimtai kitokių neatdėliojamų reikalų atsiranda. Palauk, aš papasakosiu kaip man vieną kartą buvo.

Nagi, jau buvau stipriai pasiryžęs tau parašyti mažą straipsnelį, bet užėjo baisiausias noras ko nors užvalgyti. Iš tikrųjų, mielas redaktoriau, bandžiau nekreipti į tai dėmesio, bet pagaliau pilvas pradėjo gurguliuoti, ir turėjau atsikelti ir kaip koks senas vilkas, eiti ieškoti užkąsti. Visas spintas iššnipinėjau, kol pagaliau radau šaldytuve raugintų kopūstų. Nu tai rojus! Kaip jie man patinka ,tai neklausk! Be duonos, be nieko ir sutašiau didelį bliūdą. Troškulį numarinau gera kvorta pieno. Pilvas nurimo ir miegas pradėjo imti. Ne, mielas redaktoriau, neužmigau! Atsisėdau vėl prie stalo ir pradėjau tau rašyti. Tik staigiai sustojau. Pilvas vėl pradėjo gurguliuoti bet jau kitaip. Pabalau, numečiau pieštuką ir nėriau į ... Ale vos vos spėjau, broliuk!

Po poros valandų drįsau atsikelti ir šiaip taip nušlubavau atgal prie stalo, bet, turbūt, visos mano idėjos dingo su kopūstais, nes niekas neatėjo į galvą.

Kitą rytą atsikėlęs ir jausdamasis lengvutis, atsisėdau ir vėl galvojau rašyti. Pieštuko neradau! Ėjau kito susirasti, bet priėjau televizijos kambarį. Tik greitai galvą įkišau paklausti mamos, ar ji nematė kur nors pieštuko, ir pamačiau televiziją. Nu, kaip gi nežiūrėsi! Tokia juokinga komedija buvo, mielas redaktoriau, kad negalėjau atsiplėšti. Kai pasibaigė, dar sėdėdamas susiradau programą ir automatiškai į ją pažvelgiau. Aha, o kas čia? Atrodo, kad gali būti įdomi filmukė...

Kitą rytą jau buvau užmiršęs, kad aš tau ką tai norėjau rašyti. Ir taip prašvilpė porą savaičių.

Žinai dabar kaip yra. Aš galvoju, kad kas nors kitas tau parašys...

Pypkė

RAŠYKITE
"STUDENTŲ ŽODŽIUI"

PROF. Z. IVINSKIUI 60 M.

Gegužės 25 d. žinomas mūsų istorikas, profesorius, dėstąs dabar Bonnos (Vokietijoje) universitete, sulaukė 60 metų amžiaus. Jis gimęs Žemaitijoje, studijavo Kaune, Muenchene ir Berlyne istoriją, 1933 m. pakviestas dėstyti į Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultetą, kur jis netrukus buvo išrinktas istorijos katedros vedėju. 1941 m. dr. Z. Ivinskis buvo pakviestas suorganizuoti Filosofijos Fakultetą Kauno universitete ir paskirtas to fakulteto dekanu. Prof. Z. Ivinskis buvo ne tik aktyvus mokslininkas, bet ir publicistas sunkiausiose Lietuvos valandose ir vėliau išeivijoje. Pasitraukus iš Lietuvos dr. Ivinskis darbavosi atsikūrusiame Lietuvos Raud. Kryžiaus centre, vėliau kaip pedagogas dėstė Nuertingene Liet. Gimnazijoje, o netrukus išvyko į Romą, kur Vatikano archyvuose rinko medžiagą Lietuvos istorijai. Nuo 1963 m. pakviestas profesoriauja Bonnos universitete Vokietijoje.

Prof. Z. Ivinskis nėra užsidaręs mokslininkas: jis dalyvauja tiek gyvu žodžiu, tiek savo straipsniais visur, kur tik svarbu lietuviška intelektualinė pajėga. Ne kartą jis buvo su džiaugsmu klausomas JAV lietuvių kolonijose, tarptautiniuose sutikimuose ir t.t. Aktyviai dalyvavo ir tebedalyvauja lietuvių tautos laisvės byloje būdamas Vlik'o nariu, Liet. Fronto Bičiulių Vokietijoje pirmininku ir t.t. Šalia pedagoginio darbo Lietuvoje jis buvo aktyvus XX-jo amžiaus vyr. redaktoriaus pavaduotojas, ateitininkas nuo 1920-jų metų.

Ypač prof. dr. Z. Ivinskis pasireiškė savo raštais, kuriuos jis skelbė lietuvių vokiečių ir italų kalbomis. Minėtini jo darbai Lietuvos Istorijos šaltinių temomis, kurių ištraukas jis yra skelbęs periodinėje spaudoje ir įvairiais atspaudais. Šalia pedagoginio darbo nuolat dalyvauja Liet. suvažiavimuose skaitydamas paskaitas, nuolat rašo liet. spaudoje ir aktyviai domisi Lietuvos laisvinimo klausimais.

ŠIAIS METAIS BAIGUSIEJI

Nors jau įpusėjo šie metai, bet nedaug girdėjom apie šiais metais baigusius. Esame tikri, kad nemažas būrys lietuvių studentų šais metais įgijo diplomus. Nors studentų skyrių valdybos prašomos bent paduoti baigusiųjų pavardes, bet gailą ir to nesulaukiam. Šiek tiek pavyko surinkti žinių apie baigusius Sydnėjaus universitetuose. Bet ir tai greičiausia nebus visi suminėti. Būtų gerai, prie progos būtų paduoti ir tie, kurie dabar nebus paminėti.

Audronė Grudzinskaitė baigė faculty of Art ir įsigijo D. of E. Šiuo metu dirbą kaip mokytoja Cumberland mergaičių gimnazijoj. Studijavo indonezų, malajiečių ir vokiečių kalbas. Studijuodama priklausė Australijos Liet. Studentų Sąjungai. Universitete buvo aktyvi sportininkė ir net gavo "University Blue for Basketball". Numato greitu laiku vykti į Vokietiją ir pagilinti savo žinias.

Rimvydas Skeivys baigė Sydney universitete Computer Science aukštais pažymiais (honors) ir toliau tebestudijuoja ruošdamasis magistro laipsniui. Tolimesnis jo žingsnis įsigijus M. of A. ir nuvykus į Ameriką dar įsigyti daktaro laipsnį. Studijuodamas aktyviai reiškėsi Australijos lietuvių studentų sąjungoje ir šiuo metu yra Sydnėjaus skyriaus pirmininkas.

Antoinette Šliterienė-Baužaitė baigė Sydney universitete psichologiją ir antropologiją ir šiuo metu dirba universitete pas senovės istorijos profesorių Evans kaip asistentė. Ruošiasi magistro laipsniui.

Raimondas Kazlauskas baigė Sydney universitete organinę chemiją first class honors pažymiais ir šiuo metu ruošiasi magistro laipsniui. Tai labai rimtas akademikas ir greičiausia ateity dirbs mokslinį darbą universitete.

Edita Dijokaitė Sydney universitete baigė teisių fakultetą ir dirba šiuo metu vienoj advokatų firmoj Bankstowne kaip praktikantė. Studijuodama gyvai reiškėsi lietuvių studentų veikloj ir net vieną kadenciją buvo ALSS Sydnėjaus skyriaus pirmininkė.

Edita Dijokaitė
baigusi teisę

Henrikas Antanaitis, šiuo metu gyvena ir dirba Melbourne.

Melbourne dirba kaip psichologas sydnėjiškis Hernikas Antanaitis. Jis gegužės 2 d. Sydnėjaus Universitete gavo diplomą su honorais. Studijavo psichologiją ir istoriją. Jau ilgesnį laiką jis dirba savo specialybėje Melbourne ir gražiai reiškiasi jaunimo organizacijose. Jį matome visur, kur jaunimas gyviau pasireiškia. Jis šaunus jaunuolis. Dalyvavo redakcinėje kolegijoje redaguojant LS Studentų metraštį "Studijuojant Australijoj" Aktyvus ir skautuose bei kituose jaunimo sambūriuose. Linkime naujam diplomantui sekmės ir laimės profesiniame darbe ir asmeniškame gyvenime!

a.k.

Dalia Grosaitė-Burneikienė šiais metais baigė Occupation Therapy kursą. Ji visą laiką aktyviai reiškėsi lietuvių visuomeniniame gyvenime, dažnai pasirodydama kaip vaidintoja, deklamuotoja ir t.t. Šalia savo tiesioginio darbo dar šiuo metu dirba kaip mokytoja Sydnėjaus savaitgalio mokykloje.

Vidas Paltanavičius sėkmingai baigė medicinos mokslus ir dabar jau daktaras. Vidas buvo ir tebėra aktyvus lietuvių studentų gyvenime.

Juozas Miknius po ilgų studijų metų taip pat baigė medicinos mokslus. Pradžioje vos atvykus į Australiją jis gaivališkai reiškėsi lietuvių gyvenime: jis yra vienas iš Australijos Liet. Stud. Sąjungos steigėjų. Šviesos Sambūrio Sydnėjuje veiklus narys ir kt. Gyvenimo nesekmės, ligos jam gerokai buvo sutrukdžiusios studijas ir dalyvavimą lietuviškame gyvenime.

VISAIP

Britanijoje leidžiamame plačios apimties veikale "History of the Second War penktame tome aprašytas ir karas Lietuvoje. Šiuo klausimu vienas straipsnis paskelb tas ruso, o kitas — Sydnėjuje gyvenančios p-lės *Rūtos Kavaliauskaitės.* Savo straipsnyje Rūta paliečia lietuvių tautos pastangas nepriklausomybei atgauti ir pavaizduoja karo metu vykusias okupacijas ir persekiojimus bei išvežimus.

— ★ —

Prof. Jurgis Baltrušaitis, dėstąs Paryžiaus Sorbonos universitete išleido savo penkioliktąją knygą meno istorijos klausimais. Paskutinioji knyga vadinasi "Ląs Quete d' Isis" (Izidos ieškojimas). Prof. J. Baltrušaitis yra šiuo metu vienas iš pasaulinių autoritetų meno istorijos klausimuose.

— ★ —

Neseniai Kanadoje pasirodė stambus leidinys "Lithuanians in Canada". Iš įvairių pasisakymų apie tą leidinį lietuviškoje spaudoje ypač krinta dėmesin tai, kad knyga iš lietuvių labiausiai susidomėjęs lietuviškasis dabarties jaunimas. Viena gimnazistė pasisako, kad iš tos knygos ji daugiau sužinojusi apie Lietuvą, negu kad jai pasakojusi "babūnė". O universitetą baigęs kanadietis lietuvis jaunuolis pripažįsta, kad "Man dabar daug aiškiau, kas ta Lietuva yra. Tai "smart people". Ką jūs seniai per tuos laikraščius ginčijatės ,tai geriau rašykite tokias knygas".

— ★ —

Keista, kad ir šiandie dar tebetikima velnių apsėdimais. Aną savaitę Anglijoje trys kunigai dešimtį valandų darbavosi išvarydami velnius iš vienos tariamai pasėstos moters.

— ★ —

Teisių fakultete egzaminų metu:

Profesorius: Kas yra klasta?

Studentas: Būtų klasta, jeigu parašytumėt, kad aš neišlaikiau egzamino.

Profesorius: Kodėl?

Studentas: Kadangi klastą papildo, kas pasinaudodamas kito nežinojimu, padaro jam nuostolį.

NUOGIRDOS

Melbourno skyrius neperseniausiai išrinko naują valdybą. Valdybos sąstatas: Algis Klimas pirmininkas, Rimantas Šarkis sekretorius, Jonas Verbyla iždininkas ir Gabrys Žemkalnis fuksų atstovas. Linkim naujai valdybai daug energijos ir sėkmės.

Ta pačia proga sveikinam pirmininką Algį ir Daną Juškevičiūtę sužieduotuvių proga.

— — —

Atrodo, kad Melbourne visi susiporuoja. Vytas Karazija ir Alytė Jasovaitė susižiedavo birželio pirmą dieną. Kęstas Ramanauskas ir Gražina Petrauskaitė turi irgi panašius planus. Linkime jiems visiems daug laimės.

— — —

Adelaidėj gegužės 11 d. Alfredas (Tutis) Vasiliauskas ir Dalia Ramanauskaitė susituokė. Puotos metu jaunąją pavogė piktosios būtybės, bet jaunasis narsiai išsikovojo ir drauge skubiai išvažiavo į saugesnes vietas. Studentų Valdyba prisideda prie visų kitų sveikinimų džiaugdamies jų laime ir linkėdami ilgiausių metų.

— — —

Adelaidėj gegužės 18 d. įvyko tradicinis metinis ALSS balius. Įdomiai išdekoruotoj salėj, svečiai linksmai šoko. Iš Melbourno buvo atvažiavę 6 svečiai. Tikimės, kad šiais metais iš Adelaidės nuvažiuos nemažai studentų į Melbourno metinį balių.

— — —

V. Straukas nori priminti trims melburniškiams, kad Adelaidės laikas skiriasi nuo Melbourno laiko. Nesistebėkit, kad atsiradus Adelaidėj 6.30 v. ryto Melbourno laiku, Adelaidėj yra gerokai anksčiau ir daug kas dar miega. Kitą kartą pasukite laikrodį, kad tokios klaidos nepadarytumėt.

— — —

Melbourno valdyba praneša, kad neužilgo bus galima gauti specialaus laiškams popieriaus, kaip buvo nutarta suvažiavimo metu per bendrą valdybų posėdį. Atrodo, kad netrukus bus paruoštas ilgai lauktas studentų ženkliukas, nes tas "kleckas" (Staskos pavadinimu), kuris bus atspausdintas ant popierio, bus specialus ženkliuko projektas. Tiktai viena kliūtis — melburniškiai laukia pinigų.

— — —

Kaip jau kai kurie esame girdėję, p. A. Zubro knyga "People of the Amber Land" jau paruošta spausdinimui. Melbourno skyriaus uždavinys šiais metais surinkti $700, kad ją būtų galima atspausdinti. Šita knyga parašyta anglų kalba, ir stengiamasi trumpai supažindinti svetimtaučius su Baltijos valstybėmis, ypač su lietuvių tauta. Šis akademiškas veikalas paliečia visas sritis — politiką, geografiją ir istoriją. Paskutiniame visuotiniame studentų susirinkime p. Zubras perskaitė įžangą, o kolegė Rūta Žiedaitė skaitė ištraukas susirinkusiems studentams. Visi labai susidomėjo. Atrodo, kad ši knyga ne tik pravers svetimtaučiams, bet ypatingai pasitarnaus lietuvių jaunimui, kuriems kalbos sunkumai gal sudaro kliūtis gauti šių žinių iš lietuviškų knygų. Remkime šitą leidinį. Užsisakykit ją iš anksto ir palengvinsit valdybos darbus.

— — —

Po ateinančio baliaus Melbourno studentai planuoja suorganizuoti seminarus kas antrą savaitę. Prelegentai bus lietuviai ir australai. Diskutuos bendras temas, bet kurios vienaip ar kitaip lies mus kaip lietuvius.

STUDENTAI LEIDŽIA KNYGĄ

Studentų Sąjungos Melbourno skyriaus nariai pasiryžę išleisti anglų kalba A. Zubro parašytą knygą 'People of the Amberland", kurioje angliškai skaitančiai visuomenei pristatoma Pabaltijo kraštai, jų istorija, kultūra bei aspiracijos. Veikalas jau paruoštas spaudai ir dalinai surinktas. Melbourno lietuviai studentai organizuoja lėšas norėdami tą veikalą greičiau išleisti. Net ir pereito savaitgalio studentų surengto Gintaro baliaus pelnas skiriamas šiam tikslui.

Pastebėtina, kad Melbourno studentai savo veikloje laikosi gana pozityvios programos: jie kaupia lėšas, iš kurių skiria neišgalintiems studentams stipendijas arba paskolas. Įdomu, kokie užsimojimai kitų skyrių ir net visos Studentų Sąjungos?

Šia proga skelbiame ištraukų iš veikalo "People of the Amberland".

PEOPLE OF THE AMBERLAND

ĮŽANGA (Foreword):

Pasakojama, kad kartą vienas anglas atsilankė Kinijos imperatoriaus rūmuose. Čia jis sutiko mandariną, kuris per vertėją pasiteiravo svečio amžiaus.

— Penkiasdešimt, — atsakė anglas.

— Mandarinas laiko save šešių šimtų metų amžiaus, — pastebėjo vertėjas. — Taip toli jis atseka savo sentėvių geneologiją. Jo akyse su penkiasdešimt metų jūs būsite tik žalias jaunuolis!

Tada anglas sutiko, kad vertėjas gerbiamam šeimininkui pasakytų jį esant šimto metų senumo. Mandarinas tęsė pasikalbėjimą, bet dabar jau kaip su jaunesniuoju broliu.

Autorius parašė šį darbą pabalt. jaunajai kartai, tikėdamasis pagilinti jų etninės kilmės sąmonę. Autorius dėkoja visiems savo bičiuliams, padėjusiems darbą šia forma apipavidalinti.

Ypatingai tenka padėkoti dr. John Playford, Monash universiteto vyr. politinių mokslų lektoriui, už patarimus ir anglų kalbos patikslinimą. Iš to neseka, kad jis būtinai identifikuotųsi su visomis autoriaus interpretacijomis.

Autorius

Baigiamajam skyriuje "Didžiųjų Šešėlyje", kur kalbama apie mažąsias ir didžiąsias pasaulio valstybes, rašoma:

— Visi ženklai rodė, kad Pabaltijo kraštai, jei tik būtų išlaikę nepriklausomybę, šiandien jau būtų pirmaujančių mažųjų kraštų eilėse. Negalėtumėm gal dar lyginti Lietuvos, Latvijos ir Estijos su Šveicarija bei Švedija. Daug joms dar trūko ir šiandien, tikriausiai dar trūktų iki tokio laipsnio politinio subrendimo ir ūkinio potencialo. Pagrindinis tačiau trūkumas — tai laiko. Laiko nepriklausomai tvarkytis, iš klaidų mokytis ir keltis ir tuo būdu pažangos keliu pirmyn žengti. Šių trijų Pabaltijo tautų savaimingą ūkinį ir kultūrinį reiškimąsi trukdė ir trukdo didžiųjų kaimyninių tautų imperialistinės letenos.

A. ZUBRAS

DIDŽIOJO ŠEŠĖLYJE

Pirmojo Pasaulinio karo pabaigoje nuskambėjo JAV prezidento Woodrow Wilsono garsieji 14 punktų ,skelbę taiką be pergalės, pasišovę pastoti kelią aneksijoms, o svarbiausia — iškėlę tautų apsisprendimo laisvę. Tarptautiniu tat mastu pripažinta teisė ir mažajam bei silpnesniajam egzistuoti. Mažajame Šveicarų krašte, Ženevoje, įsikūrė Tautų Sąjunga, kurios vienas tikslų buvo ir mažųjų apsauga. Bet Tautų Sąjunga jau gimė silpna: mat didžiosios Jungtinės Amerikos Valstijos nesutiko į ją įstoti. Vėliau Tautų Sąjungą pribaigė sutartinai galingoji nacistinė Vokietija ir to meto imperialistinė Japonija, kai šios 1935 metais iš jos išstojo.

Po Antrojo Pasaulinio karo Potsdamo konferencijoj nebuvo prisiminta nei Wilsono 14-os punktų, nei Roosevelto ir Churchillio 1941 metais pagarsintos Atlanto Chartos. Čia tylomis buvo nusilenkta jėgai ir palaiminta aneksija. Raudonoji Rusija padidino savo valdas Europoje 190,000 kv. myliomis. Po to susikūrė Jungtinės Tautos ir įsitaisė dideliuose rūmuose, dideliame pasaulio centre, kur Saugumo Taryboje didieji turi vetuojantį balsą. Didžiojo išimtina teisė legalizuota tapo internacionaliniame forume. Mažieji susigūžo. Lyg ir suabejota mažojo egzistencijos prasme. Bet ar su pagrindu?

MAŽOSIOS TAUTOS

Mažoji Graikija senovėje yra davusi tiek išliekamo, kad priverčia sumąstyti ne vieną. Užtenka pavartyti bet kurią enciklopediją įsitikint, kiek daug graikų filosofų ,politikos teoretikų, poetų bei rašytojų vardų ir šiandien tebeminima. Daugelis mokslo šakų (neišskiriant geometrijos, fizikos ir medicinos) pradžią turi Graikuose. Iš ten ir europinė architektūra ir skulptūra. Visose šiose srityse graikus sekė didžioji ir galingoji Roma.

Flamų tapybos darbais didžiuojasi garsiosios pasaulio meno galerijos. Ne išpuikusi Romos imperija, bet jos politiškai sumenkęs palikuonis, dar neapjungta, miestinių valstybėlių Italija literatūroje sublizgėjo Dantės, Boccaccio, Manzoni, D. Annuncio vardais; vaizdiniame mene visas pasaulis praturtėjo Donatello, Perugino, Botticellio, Donatello, Titiano, Raphaelio, Leonardo da Vinci, Michelangelo kūriniais. Kiek italai yra davę muzikai, tai tik vardams surašyti reikėtų daugelio puslapių. Kam gi nežinoma Cherubini, Rossini, Donizetti, Verdi, Mascagni, Puccini, Franchetti kompozicijos bei operos?

Mažoji Izraėlio tauta davė žmonijai dekalogą (10 Dievo įsakymų) ir aniems laikams revoliucinę Kristaus socialinę idėją. Per žydų tautą yra kilusi didžiausia pasaulinė religija — krikščionybė; iš judeizmo ir krikščionybės daug yra pasisavinęs islamas.

Darnų įvairių skirtingų etninių grupių sugyvenimą sutinkame mažosios Šveicarijos kantoninėje federacijoje. Čia lyg miniatūrinė tautų sąjunga, kur vokiškai, prancūziškai ,itališkai ir reto-romantiškai kalbantieji nepraranda savo etninio savitumo, ir dėlto visi jaučiasi šveicarai. Ten nieku būdu viena etninė grupė nesiekia dominuoti kitai, nesiginčija dėl valstybinės kalbos, nes visos yra valstybinės.

Ekonominis gerbūvis nepriklauso nuo krašto dydžio. Imperialistinių užmačių priversta atsisakyti Japonija, ne tik išstumta iš Azijos kontinento, bet apkarpyta ir salose, stebėtinų rezultatų pasiekia gamyboje ir prekyboje, nors jokių reikšmingesnių žaliavos išteklių pati neturi. Politiškai sumenkusi ir nuo grūdų aruodo (rytinių sričių) atskelta Vakarų Vokietija yra pasiekusi tokio ekonominio gerbūvio ir tokios reikšmės tarptautinėje plotmėje, dėl ko yra nustebę ir galvočiai pasaulio teoretikai ekonomistai. Bonna pasidarė daugeliui bankininkas, kurie į ją kreipiasi savo atsilikusiam ar pairusiam kraštui atitaisyti. Prancūzijos ūkis gyvena tokį pakilimą, kokio ji seniai nebeturėjo. Tuo tarpu Prancūzija juk nustojo būti imperija, prarado kolonijas bei valdas Azijoje ir Afrikoje.

Ūkiškos stiprybės, bet kartu ir geriausios šiems laikams, todėl ir gyvenymiškiausio ekonominio-socialinio išlyginimo yra pasiekusios kaikurios mažosios ,politine reikšme antros ir trečios eilės valstybės. Mažoji Švedija, seniai palaidojusi imperialistinius tikslus ir platybės siekius, džiaugiasi augščiausiu visoj Europoj gyvenimo lygiu. Savo turtais proporcingai gyventojams yra antroj vietoj po JAV, bet žymiai teisingiau tarp savųjų jais dalinasi ir nesiskundžia dėl tariamo socializmo (welfar state) negyvenimiškumo. Išskyrus ariamąjį lauką ir ganyklas, jokių kitų žemės turtų neturinti mažoji Danija yra vienas pažangiųjų ir sočiųjų pasaulio kraštų. Mažoji norvegų tauta, gyvendama tarp fiordų ant uolų, turi apie 90.000 žvejybos laivų. Elektros energjos produkcija proporcingai žmogui yra didžiausia pasaulyje. Prekybos laivynas tonažu yra trečias savo didumu pasaulyje, nors II-jo Pasaulinio karo metu buvo beveik visiškai sunaikintas. 1967 metais norvegai iš prekybos laivyno turėjo gryno pelno apie 550.000.000 dolerių. Mažasis, naujai atgimęs Izraelis, pasaulio žydų solidarumo ir organizuotumo dėkai, yra ūkinio ir kultūrinio klestėjimo oazė artimuosiuose Rytuose.

PABALTIJO KRAŠTAI

Visi žeklai rodė, kad ir Pabaltijo kraštai, jei tik būtų išlaikę nepriklausomybę, šiandien jau būtų pirmaujančių kraštų eilėse. Negalėtumėm gal dar lyginti Lietuvos, Latvijos ir Estijos su Šveicarija bei Švedija. Daug joms dar trūko ir šiandien, tikriausiai ,dar trūktų iki tokio laipsnio politinio subrendimo ir ūkinio pajėgumo. Pagrindinis tačiau trūkumas — tai laiko. Laiko nepriklausomai tvarkytis, iš klaidų mokytis ir keltis ir tuo būdu pažangos keliu pirmyn žengti. Šių trijų Pabaltijo tautų savaimingą ūkinį ir kultūrinį reiškimąsi praeityje trukdė ir dabar trukdo didžiųjų kaimynų imperialistinės letenos. Atrodė, Kad Vokietijos ir Rusijos interesas turėjo būti respektuoti trijų mažųjų egzistenciją, pastarosioms laikantis griežto neutralumo. Toji padėtis, deja, griuvo. Vokietijos veržimasis į rytus su II-ju Pasauliniu karu, turbūt, yra sustabdytas ilgiems laikams, bet todėl įkėlė čia koją Maskva.

Pasimetę ir sumišę pabaltiečiai šiuo metu yra suabejoję viskuo, o dėl savo likimo pirmoj eilėj yra linkę kaltinti komunizmą ir rusų tautą. Čia, atrodo, teisingai bando problemą atstatyti V. Stanka: "Žinoma, pikto šaltinis ne rusų tautoje, kuri visų pirma pati kenčia nuo pikto, kuris viešpatauja Rusijoje. Betgi jis ir ne komunizme arba, kiekvienu atveju, ne tik viename komunizme. Pikto šaltinis glūdi Rusijos valstybėje arba tiksliau sakant, Rusijos valstybės dydyje. Pikto šaltinis tame, kad Rusija yra perdidelė".*)

Šis Montesquieu (1689-1775) įtakoje formuluotas V. Stankos tvirtinimas turi pagrindo. Augant valstybei į dydį (turima galvoje ir jėgos dydis), auga jos ambicijos dar labiau stiprėti bei plėstis, jos jautrumas dėl prestižo, auga ir jos baimė bei nepasitikėjimas dėl kitų galingųjų.

Po II-jo Pasaulinio karo susidarė ypatinga padėtis — iškilo du milžinai ir konfrontacija todėl tarp tų dviejų. Tų didžiųjų konfrontacija buvo ne vien dėl politinių-ekonominių motyvų, bet ir dėl ideologinių. Išeita mat ir su išganymo idealais, pasišovus pakeisti žemės veidą ir atnešti savo sukirpimo laimę visai žmonijai. Tokioj jėgų sankryžoj maža beliko vietos silpnesniesiems bei mažiesiems — iš jų reikalauta ar jie patys jautėsi verčiami apsispręsti ir pasirinkti bloką bei frontą. Mažosioms Pabaltijo tautoms šis politinis klimatas maža teteikė vilties į laisvę ar laisvėjimą, net ir dėl tautinės egzistencijos.

NAUJI VĖJAI.

Paskutiniuoju dešimtmečiu padėtis keitėsi ir tebesikeičia. Greta dviejų didžiųjų iškyla Europoje Bendrosios Rinkos blokas, iki šiol vadovautas Prancūzijos: gi Rytuose raudonoji Kinija — tiesioginė priešybė sovietinei Rusijai. Dėl pastarosios labai žymiai susilpnėjo tarptautinio komunizmo frontas, iškilus jame nacionaliniams atsikirtimams ir iš mažesniųjų satelitų tarpo. Dėl to sušvelnėjo konfrontacija ir tarp pagrindinių antagonistų — JAV ir sovietinės Rusijos. Viltys ir mažiesiems gyventi bei varžtus pasilengvinti gerėja.

Pradžioje didieji, — JAV ir TSRS, — manė pasidalinsią pasaulį į dvi įtakų sferas ir, nors skirtingais keliais eidami, tikėjosi ekonomiškai bendradarbiausią. Politiniai nesutarimai tačiau pasirodė jau pačioj pradžioj, bet tikra konfrontacija išryškėjo 1948 metais, Berlyno blokados įvykiu, o kulminacinio taško buvo pasiekusi dėl Kubos prezidento J.F. Kennedy metu. Bet nuo tada ir įvyko lūžis bei atoslūgis.

Šiandien tikrai jau nebegalima kalbėti apie du didžiuosius, bei jų konfrontaciją. Tas, be abejo pastūmėjo ir du didžiuosius savo politiką persvarstyti. Juk paskutiniu metu Ženevoje pasiekta tarp jų susitarimas dėl atominio ginklo. Žinoma daugeliui pratusiems galvoti senomis kategorijomis, labai stebinančio turinio: tegu kiti visi gyvena ramybėje ir tesirūpina maistu, o juodu, lyg kokia skraiste, visus likusius apsaugosią nuo baisiosios grėsmės. Aišku, tai pirmoj eilėj nukreipta prieš Kiniją ir jos pretenzijas, bet ir nuraminimui ar pagrasinimui kitiems, kurie dėl savo saugumo ar agresinių tikslų sumanytų gamintis šį nepaparstos apimties naikinamąjį ginklą.

Pabaltiškuoju požiūriu, abiem didiesiems turint atominį ginklą, konfrontacijai sunku buvo skirti didesnės reikšmės. Ja tebuvo siekiama tik sustabdyti tolimesnę rusų dominavimo išplitimą bei tolimesnį komunizmo plėtimą. Tai buvo tik dantų rodymas. Konfrontacijai nykstant pamažu gali sumažėti ar iki minimumo sušvelnėti Maskvos tikra ar įsivaizduoma baimė dėl jos vadinamojo ..amerikoniškojo imperializmo". Tada galima tikėtis ir režimo sušvelnėjimo ir pačioje TSRS, kurio ypač siekia jaunesnioji karta. Tokie kitimai, atrodo, galėtų palengvinti ir Pabaltijo tautų buitį ir jųjų išlikimą, net išsilaisvinimą.

Daugelis ženklų rodo, kad didieji nėra milžinai: JAV neįveikia skurdo ir negrų problemos, gi TSRS nepajėgia nuslopinti žmoguje ir pavergtose bei satelitinėse tautose laisvės kibirkšties

*) Vladas Stanka yra buvęs teisės profesorius Petrapilio, Kauno ir Vilniaus universitetuose. Caristinei Rusijai griūnant, buvo aktyvus įvykių dalyvis ir to meto Rusijos vyriausybės narys. Komunistams įžygiuojant į Pabaltiją, pasitraukė iš Lietuvos. Dirbo Pinneberg (prie Hamburgo) pabaltiečių provizoriniame universitete, — buvo jo rektoriumi, — o vėliau emigravo į JAV.

Ši citata paimta iš jo straipsnio "Pikto Šaltinis", atspausto 1950 metais Chicagoje, metraštyje *Literatūra, 89 p.*

Autorius.

Sydnėjaus "Čigonai" Canberros liet. "Aušros" choro baliuje. Kalbama, kad "čigonai" buvo paruošę tokią programą, kurios visos televizijos pavydėtų. Nuotraukoje matosi dalis čigonų (iš k.): V. Daudaras, J. Maksvytis (muzikinis vadovas), A. Kapočienė, V. Bitinas, V. Šliteris, K. Bitinienė, V. Asevičius, I. Daudarienė. Nuotraukoje trūksta O. Maksvytienės, S. Kapočiaus ir O. Asevičienės. Balius įvyko balandžio 27 d.

LAIŠKAS IŠ VOKIETIJOS

Keisti teismai Sov. Rusijoje

1966 m. net tokiame pasaulio masto, stambiame laikraštyje kaip *New York Times*, ištisi puslapiai buvo skiriami sufabrikuoto teismo proceso prieš Sovietijos rašytojus Sinniavskyj ir Daniel. Paskutinysis izraelitų kilmės ir todėl galimas dalykas rado tiek paramos amerikinėje spaudoje. Nežiūrint šios masyvios paramos iš viešosios vakarų opinijos pusės ir šiuo momentu tebevargsta "Sugriežtinto režimo" darbo lageriuose, nuteistieji 7 ir 5 metams.

Šių sovietinio teroro, diktatūros aukų išėjo ginti kita Sovietijos rašytojų grupė, su Ginzburg priešakyje, atrodo taip pat izraelitų kilmės. Jo dėka vakaruose pasirodė knyga: "Baltoji knyga Siniavskij ir Daniel reikalu". Sufabrikuotas sovietinis teismas, jį ir jo bendražygius nuteisė taip pat kaip ankstyvesniuosius — į lagerius, į Sibirą. Sovietinis teismas pagrindė savo sprendimą: "antisovietine propaganda ir agitacija".

Kai areštuotųjų šeimos, giminės pradėjo kovoti prieš stalinistinius metodus, atsilankę į namus KGB (saugumo) darbuotojai įspėjo, jog jeigu nebus liautasi protestuoti prieš teismo sprendimą, bus jie patys nubausti kaip šmeižiantys Sovietiją. Ypač aštrių teroro priemonių imtasi prieš 24 rašytojus, literatūros kritikus, kurie pasirašė protesto raštą. 42 metų amžiaus rašytojas, filosofas, matematikas Aleksandr Jessenin-Volpin 15 vasario 1968 m. savo bute buvo suimtas ir išgabentas į prichiatrinę ligoninę. Tererizuojamos yra taip pat Ginzburg motina ir žmona, istorikas Pjotr Jakir, garsaus raud. armijos generolo sūnus. Pavel Litvinov, anūkas prieškarinio Sovietijos užsienio reikalų ministro, buvo atleistas iš darbo mokslo akademijoje. Šie ir kiti asmenys bandė savo bute pravesti spaudos konferenciją, bet Sovietijos milicija nei vieno neįsileido. Gatvėje šie asmenys kreipėsi į užsienio spaudos atstovus, kad vakarų pasaulio viešoji opinija paremtų, juos jų sunkioje padėtyje. Kaip atgarsis, bent Vokietijoje — nieko, pora šimtų jaunuolių berods pademonstravo, bet tai eina klausimas apie raudonųjų sukurstytas demonstracijas — tai barzdylų susirenka tūkstančiai, kaip šių metų per šv. Velykas vykusios gatvių muštynės su keliais užmuštais.

Beveik tuo pačiu metu buvo persekiojami rašytojai ir Čekoslovakijoje, vienas jų atstovas išvykęs į Izraelį pas gimines, atsisakė grįžti šalin tol kol bus varoma antiizraelinė akcija. Tuometinis stalinistinis Novotny — atėmė Mnačko pilietybę ir tuom užkirto kelią atgal.

Dar ryškiau išryškėja antiizraelinė akcija Lenkijoje, kur ryšium su studentų demonstracijomis Gomulką, turintis žmoną izraelitų kilmės, įvairiais atvejais pareiškė kad ir ne taip aštriai kaip spauda, jog dėl šių neramumų esą kalti "Cionistai". Cionistai izraelitų tarpe yra izraelitiniai nacionalistai, ir partija yra prieš juos tiek pat, kaip prieš visus nacionalistus, jis pageidaująs, kad šie žmonės anksčiau ar vėliau Lenkiją apleistų, kad visiems yra sienos atviros, kurie Izraelį kaip savo tėvynę traktuoja ir kad jiems bus duoti emigracijos pasai.

Lenkijos spaudoje nuolat buvo keliami faktai jog daugelis demonstruojančių studentų vadovų-izraelitų kilmės esą. Režimas, vadovaujamas vidaus reikalų ir saugumo ministro M. Moczar, kuris varomoji jėgą šios anticionistinės kampanijos laikomas, daugelį aukštų pareigūnų kaip: ministrų, generolų ir t.t. izraelitų kilmės, pašalino iš pareigų, kadangi jų vaikai dalyvavo demonstracijose.

Susumuojant šiuos įvykius, reikia konstatuoti, jog kadaise primytivaus kapitalizmo sąlygos, kada bujojo neišpasakytas žmonių išnaudojimas, rasinė neapykanta, izraelitų pogromai carinėje Rusijoje, Karl Marks (pavardė pakeista) sukūrė savo komunistinę teoriją, tikėdamasis tuom išvaduoti darbininkiją iš neapsakomo išnaudojimo, o savo tautiečiams, internacionalizmo keliu užtikrinti lygybę su kitomis tautomis.

Bet ką gi davė 50 metų komunistinės teorijos — praktikoje?

Kūrė, statė komunizmą Rusijos žymūs veikėjai izraelitų kilmės kaip: Trockij, Kamenev, Zinovjev, Sverdlovsk, Radek ir daugelis kitų, jie buvo nužudyti tos sistemos kurią patys kūrė tik Stalino rankomis. Stalinas daugelį izraelitų kilmės asmenų iššudė Sibiro lageriuose ar perleido tai atlikti Hitleriui po savo sąmokslo su juom.

Nepasikeitė šovinistinė, kolonialistinė didžiarusiškoji imperialistinė politika ir Stalinui mirus. Ryškiausias pavyzdys yra Sovietijos isvėlimas į kofliktą tarp Izraėlio ir arabų valstybių. Nežiūrint to, jog Sovietijoje gyvenantys 3 milijonai izraelitų turi užėmę valstybinio gyvenmo įvairiose srityse vaovaujančias vietas, negali paveikti Kremliaus diktatoriaus (šiuo momentu vieno ar dviejų asmenyse), jog nevestų politikos prieš jų interesus.

Kadangi Kremliaus diktatoriui pirmoje eilėje rūpi išlaikyti nesubyrėjusią savo vergų imperiją, o dar pasitaikius progai ir išplėsti, todėl jis kursto arabus prieš Izraelį nes žino jog didesnis grobis yra arabų pusėje su keliais šimtais milijonų gyventojų, didžiuliais žemės plotais, turtais. Štai ten ir bando sovietiniai kolonialistai įkelti koją, Izraelis jiems per mažas objektas paglemžimui.

Štai ir turime situaciją, kur Sovietijos ir kitų satelitinių kraštų izraelitai yra Kremliaus priverčiami pasisakyti prieš savo tautos valstybę, o galimas dalykas ateityje ir ginklu prieš ją kovoti. Gaunasi beveik neišsprendžia mas konfliktas, o dar pridėjus visus žudymus persekiojimus komunizmo vardan — matome, jog vaikai ir vaikaičiai tų, kurie kadaise kūrė komunizmą kaip žmonijos išsigelbėjimą, nuo praktiškojo komunizmo nusigręžia ir yra pirmųjų gretose už laisvę ir vakarietišką demokratiją.

To pasėkoje reikia tikėtis, jog ir Lietuvos laisvės kovoje Meskupų, Zimanų, Kacenbergų, Levinų vaikai bei vaikaičiai stos į kovą už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Mes iš savo pusės, tada galėsime padėti, jog Izraelis taip pat išliktų laisvas ir nepriklausomas.

Vaikai ir vaikaičiai tų, kurie kadaise pradėjo kurti komunizmą, griauna jį, nes praktiniame gyvenime jis save parodė kaip diktatūrinis, kruvinas, kolonialistinis — dirva diktatoriams. Ir šią dirvą pakeis jaunoji karta, tiek Sovietijoje, tiek satelitiniuose kraštuose pati savo jėgomis iš vidaus. Sekime ir linkėkime sekmės Čekoslovakijos demokratizacijai, Komunistinė diktatūra braška visuose frontuose.

A. Viluckis

PUTINO SUKAKTIS

Pereitais metais birželio 7 d. Lietuvoje mirė vienas iš žymiausių ir įtakingiausių lietuvių rašytojų — Vincas Mykolaitis Putinas. Jo mirtis sukrėtė viso pasaulio lietuvius. Net ir okupuotoje Lietuvoje, kur rašytojas išgyveno visą moralinę ir fizinę priespaudą, buvo gana plačiai paminėtas apgailint, netekus tokio didelio ir reikšmingo rašytojo.

Ir visai nenuostabu nes Putinas savo milžiniškame šešėlyje išlaikė visą lietuvių literatūrą beveik ištisą penkiasdešimt metų nekalbant apie įvairias tautoje politines ir iedologines permainas. Jis išliko moraliai nepalaužtas iki savo paskutinių dienų ir kaip buvo taip ir paliko net ir po mirties viena iš šviesiausių ir atspariausių lietuvių tautos asmenybių. Nežiūrint, kad ir kaip okupantai spaudė Putiną paversti jį savo ideologiniu įrankiu, V. Mykolaitis-Putinas vis tiek iki paskutinio atodūsio išliko ištikimas sau, lietuvių tautai ir nenuėjo garbinti stabų, kaip kad padarė visa eilė net gana iškilių lietuvių rašytojų.

Per tuos vienerius metus neskaitant okupuotos Lietuvos visame pasaulyje kaip milžiniška banga persirito Putino minėjimai, kurie liudija, koks jis buvo didelis ir kiek giliai suaugęs su lietuvių tauta ir jos aspiracijomis. Jo pastarojo meto poezija, jo epiniai veikalai ("Sukilėliai".) yra gyvas liudijimas, kaip jis visa siela kovojo prieš prievartą ir visur pabrėžė asmens nepriklausomybę. Juo labiau tą asmens laisvę ir nepriklausomybę Putinas iškėlė poemoje "Vergas" ir romane "Altorių šešėlyje".

"AUKSO ŽĄSIES" APYSKAITA

Pernai metais demonstruojant filmą "Aukso Žąsį" buvo drauge renkamos iš žiūrovų aukos, kurios grąžinus filmą buvo persiųstos to filmo režisorei ir savininkei p-lei B. Pūkelevičiūtei Amerikoje.

Surinkta aukų:

Brisbanės lietuviai	$40.00
Sydney lietuviai	$120.00
Hobarto lietuviai	$35.00
Sydney liet. (antrą kart.)	$14.00
Wollongong lietuviai	$11.00
Latrobe Valley lietuviai	$45.00
Melbourne lietuviai	$260.00
Geelong lietuviai	$57.00
Adelaidės lietuviai	$102.00
Pertho lietuviai	$56.00
Canberros lietuviai	25.00
Sydney lietuviai (papild.)	$3.00

Viso surinktą aukų už demonstruotą filmą 769 doleriai. Filmo demonstracijai išleista 97 doleriai 57 centai. Grynais persiųsta p-lei B. Pūkelevičiūtei į Ameriką 671 doleris 43 centai.

S. Narušis
ALB Krašto V-bos pirmininkas

PAIEŠKOJIMAS

Paieškomas Juozas Černius, gyvenęs Australijoj, bet jau ilgas laikas kai neturima iš jo žinių. Jo likimu susirūpinusi motina ir sesuo. Jis pats ar žinantieji apie jį prašomi rašyti šiuo adresu:

W. Kviet, Box 248, Longlac, Ont., Canada.

SPORTAS

"NERIES" VIENKIEMYJE

Taip kaip ir kiekvieno naujagimio tėvai, baibokui gimus, turi visokių bėdų ir bėdėlių, dalis kurių, vis dėlto, būna savotiškai malonios, taip ir "Neries" Valdybai to gero tikrai netrūksta. Nepaspėjo dar ir rašalas po ALFAS išduotais gimimo metrikais nudžiūti, o vadina mūsų vaikutį į svečius! Į Geelongą! Ir reikės išleisti, nori ar nenori ,nes jei "dėdė" vadina — atsisakyti negražu. Tuo tarpu, nelabai kam ir pasiguosti, kad tam pačiam vaikui reikia marškinių, reikia sviedinių, reikia apsimokėti už "darželį" žaidimui, reikia ieškoti patalpų, didesnių ir patogesnių, žiemai ir vis augančiam reikia mokytojų ir, svarbiausią, didelio būrio gerų gerų kūmų. Savanorių, bet šiais laikais, visuose darbuose nedaug, o patiems "tėvams" nešti kepurę ir prašyti, kad jon įmestų — tie laikai irgi praėjo. Vėlokai, matote, gimėme! Net ir pirmam "krikš tynų" bankietui kalendoriuje kiauros datos nesimato. Listi, taip sakyti, "už akių" arba "kišti kojį" bet kam — negražu ir, mažai kūmų tesusrinks. Užtat ir plinka valdybos nariai dienomis, saujomis ryja "Vincent's" Bex'ą" ir "Aspro", skaudančias galvas ramindami. Paguodos pas žmones tik tiek, kad pasigimdei tai ir žinokis! Teisybė! Raminame, užtat, patys save tuo ką turime. Apsimokėjome už žiemos rato rungtynių salę. Visiškai rimtas dalykas, kad mūsų jaunimo treniruotėms žiemos metui ir (išgalint) tolimesniam laikui, bus gauta Canterbury Boys' High School krepšinio salė. Tuo būdu, treniruodamiesi šeštadieniais nuo 12 iki 2 val. p.p. turėsime didžiąją šeštadienio dienos popietės dalį ir vakarą liuosą ir švęsime sekmadienius! Kainuoti tai kainuos, bet kas šiame gyvenime nekainuoja?...

Gavome labai malonų ir prielankų laišką iš Sydnėjaus Apylinkės A.L.B. Valdybos. Džiaugiamės, nes dažnai geras žodis ir nuoširdžiai pajaustas reikalo supratimas yra svaresnis už dolerį. Ačiū gerb. ponui Alg. Dudaičiui! Gaila, bet reikia prisipažinti, kad kasoje turint 20 centų, ir doleris būtų visai pakeliui.

Toliau ir vis dar žaidžiame krepšinį. Kieti tie mūsų vyrukai kaip titnagai! 23-čią gegužio pasigavo Lidcombės komandą ir jau kad skėlė jiems tai skėlė! Be didelių rūpesčių, momentais net "Globe Trotters" stiliaus prisilaikydami mūsų vaikinai su Lidcombe atsiskaitė 41-25 (23-9) savo naudai. Užsitarnautai rietėsi Jeronimo peisai viršun ir "Max' as" šypsojosi. Seniai "schooneryje" taškėsi.

Gegužio sekmei užbaigti, 30-tą, lyg tai ir buvo mūsiškius pasigavę Newtown'o bernai. Greiti kieti ir šiurkštūs! Jau pirmomis minutėmis jų kapitonas bliovė gerklę išvertęs saviškiams:: — "We can not afford to loose!!!" Galėjo jie "affordinti" ar ne — rungtynės buvo kietos. Taškas taškui ant kulnies lipo, "Neries" šalininkai be kakarinių liko, kai mūsų "Alex" susitaręs su "Alvit" paskutinėmis minutėmis, dviem kiaurais krepšiais, Newtowną maišan įkišo: 30-28 (11-10).

Tie, kurie pabėga nuo TV rungtynių pasižiūrėti, nesigaili. Nesigailėsite ir kiti! Kiškite kaimyną ar kaimynę į mašiną ir į Burwood Girls High School. (*Kada? Red.*) "Bravo!" nekainuoja nieko, bet labai daug padeda.

Sportas Adelaidėje

KREPŠINIS

Vyrų pirmoji komanda pralaimėjo 44-59 (15-31) prieš North Adelaide. Labai prastai žaista pir mas puslaikis. Taškus pelnė: S. Lukoševičius 16, V. Levickis 9, R. Daugalis 7, R. Pocius 4, E. Pocius 3, A. Reivytis ir A. Ignatavičius po 2, A. Radzevičius 1.

Mergaičių pirmoji komanda pralaimėjo vienu metimu prieš South Adelaide. Priešininkės nėra iš stipriųjų, bet mūsų merginos šį sykį žaidė prastai. Prie pralaimėjimo prisidėjo ir teisėjų nepergeriausias teisėjavimas. Taškai: N. Vyšniauskaitė 13, V. Juciutė 12 ir G. Krivickaitė su N Marcinkevičiūte po 2.

Mergaičių antroji komanda pra laimėjo prieš Forbes 11-22 (3-16) Taškai: R. Galinskaitė 4, R. Staugaitė 3, ir J. Juciutė su R. Ignatavičiūte po 2. Antras pralaimėjimas prieš C. Y. komandą. Šių rugtynių metu žaista neblogai pirmas puslaikis. Antrame puslaikyje pairo gynyba ir dėl to pralaimėta Rezultatai: 17-25 (14-10). Taškai: J. Juciutė 8, R. Staugaitė 4, A. Stalbaitė su R. Galinskaite po 2 irR. Ignatavičiūte 1.

Jaunių iki 16-kos metų komanda pasiekė tris laimėjimus iš eilės. Prieš C.Y. laimėta 60-16 (22-9); taškai: P. Arlauskas 22, A. Jaunutis 12, A. Pauliukevičius 10, A. Skiparis 8, J. Vachiani 6 ir R. Beinoravičius 2.
North Adelaide nugalėta 83-34 (33-15) rezultatais. Taškus pelnė: A. Pauliukevičius 30, A. Jaunutis 20, A. Skiparis su R. Beinoravičium po 8, P. Arlauskas 7, J. Vachiani 6 ir K. Pauliukevičius 4.

Po įtemptos kovos laimėta 44-35 (19-15) prieš C.Y. St. Joseph's. Taškai: A. Jaunutis 17, A. Pauliukevičius 16, P. Arlauskas 7 ir A. Skiparis su R. Beinoravičium po 2.

Jaunių iki 14-kos metų komanda nugalėjo South Adelaide 22-21 (14-12). Taškus pelnė: K. Sadauskas 14, M. Talanskas 7 ir K. Jaunutis 1.

Pralaimėta prieš United Church 12-36 (4-18). Taškai: K. Sadauskas 9 ir A. Ignatavičius 3.

Pralaimėta prieš Salesian komandą 18-55 (6-17). Taškai: K. Sadauskas 11, K. Jaunutis 5 ir A. Ignatavičius 2. Be šių dar žaidė L. Kanisauskas ir K. Lukošius. Komanda susilpnėjo negalint į varžybas atvykti M. Talanskui.

TINKLINIS

Vyrų tinklinio komanda ketvirčio finaluose 3-1 nugalėjo Volga. Pusfinaliai teko žaisti su pajėgia Lion (ukrainiečių) komanda ir pralaimėta 0-3. Teko pasitenkinti trečia vieta.

Moterų komanda varžybas baigė kelias taškais pirmaudamos lentelėje. Atėjus finaliniams žaidimams Vyties kelios žaidėjos išvyko iš Adelaidės, ir komandą teko papildyti nauja žaidėja N. Vitkūniene. Šiam papildymui tinklinio Sąjungos Valdyba davė sutikimą ir leidimą šiai žaidėjai žaisti finalus. Susitikus su A.S.K. pralaimėta 1-2. Setai: 15-12, 15-17, 6-I5. Pusfinaliai teko žaisti su Estonia. Ši komanda pareiškė protestą, kad žaidžia finalus žaidėja nedalyvavusi varžybose. Tinklinio Sąjunga pakeitė anksčiau duotą sutikimą ir užskaitė pralaimėjimą be žaidimo. Taigi, moterų tinklinio komandai sezonas pasibaigė liūdnokai nors per visą sezoną buvo pirmauta ir labai gerai žaista.

●

Kiek laiko pagyvenęs Adelaidėje ir žaidęs už Vytį krepšinį ir tinklinį S. Lukoševičius išvyko į Sydnėjų.

●

Pietų Australijos jaunių mergaičių iki 18-kos metų krepšinio rinktinė, laimėjusi Australijos pir menybes Melbourne, į Adelaidę grįžusi buvo sutikta fotografų. Vėliau iš *The News* mums šypsojosi ir dvi lietuvaitės — šios rinktinės žaidėjos V. Juciutė ir N. Vyšniauskaitė.

●

Sportininkų tėvai šiems metams sudarė naują komitetą. Tai pernykščių metų nariai papildyti poniomis K. Beinoravičiene ir L. Staugiene ir p. A. Krivicku.

●

Vyties pirmos mergaičių komandos žaidėja B. Latvėnaitė įsigijo auto vairuotojos teises. Dabar Birutė tėvelio nauja mašina atveža į rungtynes ir drauges.

★

Ilgametis Vyties Sporto VadovasP. Andrijaitis bežaisdamas krepšinį susilaužė ranką. Petrui be šimtų visokių darbų teko nukentėti norint padėti draugams.

B.N.

MANO RANKA B. NEMEIKAI!

(Pasisakymas tema "apie sportus ir mokslus")

Pripažįstu, kad į V. Kikilio sraipsnį "Apie Mokslus ir Sportus" nesigilinu. Visokių yra — visokių ir reikia. Gerai, kad žmonės rašo, tuo būdu ir *Mūsų Pastogės* redaktorius linksmesnis ir ramiau užmiega, kad ir vėlai naktį, žinodamas, jog laikraštyje tuščios vietos nebus. Negaliu, tačiau, ir aš iškentėti savo vadinamo, " trigrašio" nepridėjęs prie minimo straipsnio: prieš V. Kikilį ir už B. Nemeiką. Būdamas tik raštingas, aš didesnių išvedžiojimų ir nemėginsiu daryti, nes pagal Adelaidės sportininko Ignatavičiaus išsireiškimą: — "Ir aš tą patį norėjau pasakyti"... kaip ir B. Nemeika.

Nesutinku, jokiu būdu nesutinku, su tvirtinimu, kad sportininkai blogesni mokiniai! Aš pats, asmeniškai, augindamas tris, tegu ne sportui pramuštgalvius, bet sportą mėgstančius vaikus, bei pažindamas tuzinus jų draugų, drįstu kategoriškai V. Kikiliui tvirtinti priešingai. Tuo labiau, kad jau ir senų senovėje (senajame testamente) yra pastaba, kad viskam yra laikas. Yra laikas sėti ir laikas piauti, laikas piauti ir laikas ilsėtis ir t.t. ir t.t. Sekantys mano argumentai tegu nebūną skaitytojų ir rašytojų priimti kaip mano asmeniškas pasigyrimas. Jie yra atsiekimai tų, kurie žino kaip sunaudoti darbo valandas ir liuoslaikį. Mano vyr. dukra jau eilė metų priklauso S.L.S.K. "Kovui". Buvo ir yra aktyvi jaunių krepšinio komandos žaidėja, trijų Lietuvių Sporto švenčių veteranė, per eilę metų, giriasi, praleidusi tik porą treniruočių ir porą rungtynių. Rado laiko dalyvauti ir tautinių šokių grupėje ir daugelyje jaunimo parengimų Sydnėjuje. Visą tai, jeigu neminėti kitų asmeniškų reikalų, netrukdė jai pabaigti ketvirtus metus "High School" su Dux of School pažymėjimu ir State Bursary tolimesniam siekimui moksle. Jos sesuo ,trejetą metų už ją jaunesnė, randa laiko ir reikalo dažnai dalyvauti su sesute treniruotėse, būti būtina žiūrovė, kaip dažnose "Kovo", taip ir dabartinio naujo "Neries" rungtynėse, aktyviai reikštis mokyklos sporto gyvenime bei kompetencijose. Jeigu prie viso to pridėti valandų valandas, praleistas prie TV, antrus mokslo metus aukštojoje mokykloje baigia su pagyrimais (Award of Merrit) ir nė nepagalvoja nesportojančioms ar sportu nesidominčioms pasiduoti matematikos, prancūzų, science ir kitose mokslo šakose. Jų abiejų jaunas brolis, nesant sąlygų, lietuviško sportuojančio jaunimo eilėse pradeda tik dabar, palengva, pasirodyti. Šeštadienio popietes praleidžia "Neries" jaunučių treniruotėse, savo noru ir tėvo išlaidomis. Tas jam, atrodo, visiškai netrukdo būti neblogu mokiniu Forth Street Boys High ir tuomi pačiu, mokyklos vadovybės nusistatymu ir įstatymu, būti aktyviu žaidėju mokyklos krepšinio komandoje, plius keletą valandų per savaitę (mokyklos politika) aktyviai dalyvauti plaukime, krikete ir kitose mokyklos kultivuojamose sporto šakose. Turiu pasakyti, kad kartais ,tiek kiek tai liečia mokyklą, yra ne kad nori, bet yra "must". Sportas trukdo mokslui! Aš nesu, nebuvau ir nebūsiu pozicijoje ginčytis su Forth Street Boy's High Mokyklos Direktoriumi! Tegu su juomi, šį reikalą diskutuoja V. Kikilis. Jis laimės — mano sūnus turės daugiau liuoso laiko lipdyti visokiausiems modeliams, kuriems ir taip, mūsų kuklioje pastogėje, pradeda trukti vietos.

Mano, tik raštingo, išvada. Kas turi noro, tėvų prižiūrimas, sugeba tvarkyti savo liuoslaikį, turi pareigos supratimą ir žino, kas reikia, tai ir reikia padaryti, tam sportas netrukdo; daugiau sakyčiau, padeda akademiniame ir asmeniniame gyvenime. Trumpiau šį reikalą suglaudus galima išsireikšti šitaip: — "Kas turi — turi, kas neturi — neturi!" Prievarta nepadarysi nei profesoriaus, nei čempiono. Taškas.

K. Intas

KUKUTIS BALIUJE

Linksma istorija

"Į balių aukštaičiai, į balių žemaičiai"... ragino spaudoje ir asmeniškai už atlapo mus nutvėrę "St Vincent's de Zin" nariai. "Atsigausite, bešokdami kojas nusilaušite, o jau programa ,programa — šimtą kartų geresnė kaip pas mamą! Paremsite pusgyvius, įpūsite naujos dvasios mirštantiems, parsivešite namo skaudančias galvas ir glėbius gaivinančių įspūdžių! Pasijausite kaip Lietuvoje buvę! Palikite žmonas namuose — mažiau pagiroms "Bex" ir "Aspro" kainuos!.. Į Balių Metinį! Ateikite tautiečiai ir ukrainiečiai..."

Aš pats, asmeniškai žadėjau kaip ir neiti. Neseniai buvau buvęs "Gaidos Mylėtojų" baliuje ir, ar ne dvi savaitės praėjo, kol inkstai pradėjo normaliai "funkcinavoti". Viršvalandžių darbovietėje mažokai, vaikų kaip Šarkės dvare velnių. Holdenas dūsta prieš kalną (bus karburatorius įkritęs į radiatorių), esu vedęs, bet neženotas, prie to, aišku, jau ir nebe jaunatvė ir, be to — visur nepaspėsi. Ir, kad jau dalykas būtų visiškai aiškus — aš priklausau visiškai kitai kuokai. Taip, sakyti, skūra kad ir sena, bet širdis prie jaunų. "Dygstant ir žilstant"... kaip mūsų seni tėvai sakydavo...! Nueisi, ko gero, ir nejsileis, bijodami, kad aš, savo orkestrą atsivedęs, jų balių sudarkysiu. "Špiegavojimu" apkaltins! Aš neisiu! Bet būk man toks avinas ir pasisakyk apie tai kaimynui. Tas, žinoma, anam, anas — kitam ne be to kad ir savo nepridėjo) ir kiek čia užtrunka, kol žinia pasiekė net ir Cabramattą. Sužinojo net ir patys vyriausi rabinai. Ir krito nuo garažo sienos sparnuotas arklys ant cemento ir žaktelėjo, tokią mano intenciją išgirdęs! Bądė mane žmonės pirštais, ir rabinai stalą "operacijai" ruošė bei aštrius peilius galando. Sukilimas ,sabotažas, boikotas!.. O aš, rodos, tik paprastai: "Aš neisiu!" pasakiau. Nieko nebus reikės pradėti lietuviškai kalbėti, nes žemaitiškai, matyti, ne visiems suprantama. Tuo labiau, kad kaimynas, viso to "armidelio" įbaugintas, man pasakė ausin, kad girdi, Rasiejuje už boikotą prie sienos ir paukšt!

"Subatos vakarėlis". Kritau! Močiai prie alkūnės — išprosino kelnes, kad nors barzdą skusk! Surėkiau vaikus — čebatus (dar šliūbinius) kaip stiklą išblizgino. Pasitempiau, po du kartu skusta, pasmakrėj "čižiką", užglosčiau "Brilcrymu" plikutę ir spyręs Holdenui į padangą, su dukra į balių! Kaipgi, vežiaus ir dukrą! Vis drąsiau! Ji ir "Vincent's" prisilaiko, jeigu man galvą skaustelėtų ir Holdenu pavažiuoja, jeigu aš be galvos. Reikia gyventi su galva!

Drebėjo širdis pakeliui. Ar iš laimės, ar iš baimės?.. Kalbtelėjau poteriuką sukdamas pro mūsų bažnyčią už kampo — intencijai, kad negaučiau perti ir tpruuuu!... atvažiavome. Pririšau savo nežinau kiek ten tų arklių prie tvoros ir, kelnes timptelėjęs aukštyn, per "zeliono" stiklo adverijas įvirtau vidun. Čia pastojo man kelią. Aš sakau: — "Aš su pakvietimu!". Jis sako: — "Kas tu toks?". Ketinau sakyti pavardę, bet iš išgąsčio leptelėjau: — "Lietuvis". "OK, sako, du rublĩai grynais!" Susimokėjau ir neriu vidun. Žinoma, vėliau, gailėjausi paskubėjęs, nes po manęs atėjęs pasisakė esąs ukrainietis ir jam kainavo tik rublis.

Orkestras geras! Kai nustygavę stygas patraukė akordeonu per barabaną — nenoroms kojos į taktą mušė ir nugarkaulį sixpence didumo "goose pimples" išpylė. Balius! Stalas nuogas, kaip Karaliaus Cross'o mergina, pačiam vidury, aišku, gėlytė. Žinia, vėliau, kai mes jį "zuikio ašaromis" gerokai suvilgėme, jis apžėlė bonkomis ir barankomis. Atsirado būrys ir mano kuokos narių ir matydami, kad mes sudarome gerą ketvirtadalį gerbiamos publikos, glaudžioje draugystėje su Johny Walker ir St. Agnes, prisivarėme ir iki dainos. Vienodos, mat, jėgos! Dar ketvirtadalis kitų lietuvių, o visa kita baliaus pusė-ukrainiečiai. Taip, kad mums dainuojant, jie nepyko. Jie, turbūt, supranta kad: — "Gyvenk ir duok kitam gyventi!"... gyvenant laisvame krašte, yra natūralus dalykas. Mums patiko "Oželis", jiems patiko "Kazački", šokome visi pagal tą pačią muziką, tik neaišku — ar jie jautiesi lietuviais, ar mes buvome ukrainiečiai?...

Aš, matyti, gerokai kaukštelėjau, nes kai dukra Parramattos keliu varė į namus Holdeną, aš sau po nosim niūniavau: — "Široka Strana naša radnaja"...

Ant rytojaus jaučiau kad liežuvis net plaukais apžėlęs. Griaužė širdį man gailesys, kaip apkiautęs buvau ir su sekretorium net nepašokau. Ak, kur mano neprarandama! Guodžiausi tuomi, kad jaučiausi kaip Lietuvoje buvęs — anais laikais! Ir kaimynui gyriausi: — "Buvau baliuje metiniame!

Kukutis

JONAS ŠOLIŪNAS

LIET. INFORMACIJOS KLAUSIMU

Savęs garsinimusi mes niekada nepasižymėjome. Ir ši mūsų yda vis daugiau ir dažniau mus kankina ir mums kliudo.

Buvome sukūrę įvairius informacijos centrus prie įvairių politinių veiksnių. Tačiau tie centrai savo efektyvumu nepasižymėjo. Jie savo funkcijas atliko minimalinėje plotmėje ir tuo buvo patenkinti. Tenkinosi jų darbu ir lietuviška visuomenė. Mat, toji visuomenė iš viso mažai nusimanė, kokia informacinė centrinė turėtų būti ir kokius uždavinius turėtų atlikti.

Pokariniais metais bene aktyviausias centras buvo *Eltos* žinių agentūra. Deja, ji savo uždavinių pilnai taip pat neatliko. Daugeliu atvejų ji tenkinosi žinių perdavimu iš Lietuvos visiems pasaulio lietuviams. Žodžiu, buvo, informuojama tik lietuviškoji visuomenė, o kitos tautos buvo ignoruojamos. Laikui bėgant *Elta* išsiplėtė ir pradėjo informuoti taip pat ir svetimtaučius.

Tačiau ar *Eltos* informaciniai būdai, priemonės yra efektingos, tenka labai suabejoti, nes reakcija į jos patiektas žinias nėra didelė. *Elta* dar nepajėgė prasilaužti pro ledus, kurie trukdo informacijos patiekimą apie Lietuvą plačioje pasaulinėje spaudoje. Mes visuomet ir visur negalime kaltinti esamų sąlygų dėl darbo sunkumo. Galbūt mūsų informacinėje tarnyboje trūksta jėgų ir pastangų, kurios sugebėtų nugalėti visokius trukdymus. Apie *Eltos* negalavimus nedaug girdime. Jos problemomis turėtų susirūpinti veiksniai, kuriems rūpi kova dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Pagerinimai *Eltoje* vis dėl to jaučiami. Jei seniau *Elta* tenkindavosi tendencingų žinių perdavimu iš Lietuvos, tai šiandien jau labai dažnai mūsų periodinėje spaudoje užtinkame *Eltos* paruoštų žinių, kurios labai objektyviai perduoda informacijas.

Seniau net lietuviškoji spauda mažai pasinaudodavo *Eltos* patiek tu patarnavimu. Dabar mūsų spauda jau mirgėte mirga jos patiektomis žiniomis. Šitai liudytų *Eltos* pagėrėjimą. Kur *Elta* dar vis snaudžia, tai yra amerikietiškoji spauda. Į šią spaudą *Elta* dar vis nepajėgia prasilaužti ir vargu ar prasilauš, jei nebus dedama daugiau pastangų.

Mūsų nepajėgumas prasilaužti į amerikiečių periodinę spaudą yra didžiausias stabdis mūsų laisvinimo kovoje. Neturėdami amerikietiškos spaudos užnugario mes negalime nuteikti viešosios opinijos mūsų naudai. Kiek amerikiečiai mažai žino apie mūsų tautą ir jos problemas rodo įvairiausi faktai. Net ir universitetų bendruomenėje mūsų tauta yra labai mažai žinoma. O ką jau kalbėti apie plačiausią masę.

Šalia *Eltos* informacinio biuro mes daugiau nieko ir neturime. Tiesa, *Alto* centras net apmokamą tarnautoją tam tikslui laiko. Bet tai ir viskas. *Alto* informacijų biuras nieko daugiau nenuveikė per visą šitą metų eilę. Ir gal būt tik todėl, jog *Altas*, būdamas nerinkiminis organas, net ir į informacijos biurą skiria žmogų. Per visą metų eilę ten sėdėjo žmogus, kuris atliko minimalines pareigas neįdėdamas daug pastangų ką nors paruošti amerikiečių spaudai.

Paskutiniu laiku Čikagoje buvo sukurtas Lietuvių Informacijos Centras. Pradžioje atrodė, kad pagaliau kažką nepaprasto atradome. Centrui vadovavo jauni žmonės, nestingą pasiaukojimo ir energijos. Pradžia buvo graži. Suorganizuotas štabas, apsiskelbta visuomenėje. Deja, netrukus tas centras pradėtas įtarti nenuoširdumu. Jis vietoj lietuvių nuveiktus darbus garsinęs garsino save. Lietuvių spaudoje pasirodė žinios apie įvairius to centro žmones. Net ir fotografijomis spauda buvo aprūpinta. Ir vis apie save. Kitataučių spaudoje ir Centro žmonės nieko neatsiekė. Galbūt būtų ateity ir atsiekę. Deja, išvykus Centro pirmininkui studijų tęsti jo pareigų niekas kitas neparėmė ir atrodo, kad ir Informacijos Centras savo dienas baigė.

Savo tarpe narsiai sušukome dėl šitų jubiliejinių metų Juos paskelbėme Laisvės Kovos Metais. Tačiau be garsaus sušukimo ir pavadinimo ligi šiol nieko konkretaus tų metų išryškinimui taip ir nepadarėme. Jeigu lietuviškoji visuomenė šiaip taip ir žinos apie nepaprastus metus, tai kitataučiai pasiliks tamsoje, nes mes jų nesistengiame apšviesti. Manding, šalia visų skambių šūkių, šalia deklaracijų reikėjo visų pirmiausia suorganizuoti nepaparstą propagandos mašiną. Ir šitas turėjo būti mūsų pagrindinis šių jubiliejinių metų uždavinys.

Neseniai spaudoje vienas čia gimęs lietuvis akademikas gana aštriai pasisakė apie mūsų darbus, o svarbiausia nesugebėjimus, kurie pasirodė Jaunimo Metais. Jis apkaltino jaunimą politinio gyvenimo nesidomėjimu ir bendrai maža savišvieta tuose reikaluose, kuriuos jis laiko gyvybiniais. Jo kaltinimais nesistebime nes jų dauguma yra teisingi. Anas Amerikos lietuvis taip pat iškėlė ir informacijų apie Lietuvą trūkumą bei būtinumą įsteigti informacinį centrą New Yorke arba Washingtone. Jo manymu šios minimos vietovės daugiausiai tinka, nes čia vyksta visas politinis judėjimas. Su jo siūlymu tenka sutikti. Viliamės, kad mūsų laisvinimo veiksniai nors šįmet atsibus ir konkrečiu darbu iškels šiuos metus. Dabar yra auksinė proga mūsų informacijos reikalus sutvarkyti. Dabar yra laikas pradėti skleisti žinias ir propagandą apie mūsų kraštą. Kitaip mes galime pavėluoti. Už tokį pavėlavimą nėra abejonės, kada nors istorija mus smarkiai apkaltins, ir neturėsime kuo pasiteisinti.

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Ku-ka

Kun. dr. P. Bačinskas, kaip žinoma, jau pasiekė Australiją. Atplaukęs iš Europos jis keletai valandų buvo sustojęs Fremantle uoste vak. Austr. kur buvo sutiktas kun. Kemėšio, E. Stankevičiaus ir O. Liutikienės iš Perth. Rūpestingi tautiečiai svečiui aprodė gražiąsias saulėtojo Pertho apylinkes, nuvežė pas jo seną bičiulį vaistininką p. Kalnėną, aplankyta eilė kitų pažįstamų ir laiku išplaukė Melbourno link.

*

Canberros "Aušros" choro choristai,-ės surengtose išleisuvėse atsisveikino su choriste p. Ženteliene, kuri išvyksta atostogų į Europą. Atostogose p. Žentelienė numato išbūti apie septynias savaites, kurių metu ketina lankytis ir Lietuvoj. Jaukioj išleistuvių nuotaikoj išvykstančiai palinkėta laimingos kelionės, sugiedota ilgiausių metų.

Savo padėkos žody p. Žentelienė žadėjo painformuoti visus suinteresuotuosius iš tų vietovių, kur ji lankysis. Jos vyras p. Žentelis išreiškė padėką už tokį gražų mostą bei suruoštas jo žmonai išleistuves. Pobūvis nors ir įvykęs darbo dieną, užtruko iki ankstyvųjų paryčių.

*

Vienas iš mano bičiulių parašė priekaištaudamas, kad aš neprimatąs, nes paskelbęs, jog Melbourno Dainos Sambūrio repeticija įvyksianti birželio 7 d., gi kitur skelbiama, kad repeticijai šaukiami senieji ir būsimieji choristai birželio 9 d. 7 val. vak. Nežinia kam ir bepatikėti, nes toji data (birželio 7) buvo paskelbta *Mūsų Pastogėje* balandžio 20 d., ir jeigu tai būtų klaida, tai suinteresuotieji seniai turėjo šitai atitaisyti. Matyt, ne vien tik man reikalingi akiniai...

*

Aną šeštadienį surengtas sporto klubo Kovo balius prašoko visas skeptikų viltis: žmonių ir pelno buvę daugiau, negu sapnuota. Belieka tik pasidžiaugti ir pasveikinti, nors ir čia neapsieita be svetimųjų talkos.

*

Ateinantį šeštadienį Melbourno studentai dar kartą įrodė, kad jų parengimai patys šauniausi ir patraukliausi. Kas to dar nežino, turėjo įsitikinti.

*

Didžiai susirūpinę melburniškiai p. A. Matukevičienę išleido į ligoninę operacijai. Tikimės, kad viskas pasibaigs sėkmingai ir linkime geriausios sveikatos.

*

Kiek paskaičiavus matosi, kad *Mūsų Pastogės* jubiliejus jau ne už kalnų: liepos 8 d. ji pasirodys tūkstantuoju numeriu! Tai verta kiek susimąstyti, kaip toj dainoj "...tūkstantis žingsnelių..."

*

Keistas tas padaras Sydnėjaus sportininkai neriečiai: ne tik rungtynėse australus vanoja (pereitą penktadienį gražiai suplieke Newtowno komandą!), bet Kovo baliuj ir programą išpildo! Ir maištininkai, ir bendradarbiai!

*

Pereitą savaitę Sydnėjuje sunkiai susirgo Vyt. Turas ir paguldytas Fairfield ligoninėje.

*

Šeštadienį, birželio 8 d. dantų gydytoja p. Gumeniukienė išvyko atostogų į Europą. Numato išbūti apie 3 mėnesius.

*

The Sunday Mail Adelaidėje gegužės 25 d. laidoje paskelbė D. Viliūnaitės straipsnį Pabaltijo ir Lietuvos klausimu.

*

Adelaidėje pastaruoju metu mirė R. Kurauskas ir J. Kudžius. Abu buvo aktyvūs lietuvių bendruomenės nariai.

*

Neseniai Melbourno skautai turėjo savo iškylą į Woodend Lietuvių Brolijos sodyboje. Iškylautojams vadovavo Remigijus Bakaitis. Kaip rašo minėtos vietovės šeimininkas p. B. Zabiela, minėtos iškylos dalyviai pasirodė visais atžvilgiais pavyzdingi. Išvykdami viską gražiausiai sutvarkė taip, kad tenka tik pasigėrėti. O pats R. Bakaitis turi tikro vadovo ypatybes. Džiaugdamasis skautais p. Zabiela rengia jiems didelę staigmeną, bet tuo tarpu nieko apie tai nenori prasitarti.

Ateina žinios iš Melbourno, kad kažkas ruošiasi išmušti Liet. Namuose Moterų Seklyčios langą, nes pro jį žiūrėdama Moters Dienos korespondentė ne tą matė, ką turėjo matyti. Kiti taria, kad kalti seklyčios lango stiklai.

*

Moterų koncerto metu Melbourne pirmą kartą pasirodė moterų oktetas ir iš karto užsirekomendavo kaip tikrai meniškai pajėgus vienetas. Tačiau to vakaro laurus nunešė p. E. Balčiūnienė tautiniame šokyje "Lenciūgėlyje".

*

Melbourno vyrai taip pat gerokai ambicingi. Antai vienas man taip rašo: "Pats patikėjęs Arguso tauškalais rašai, kad Melbourne vyrai, išbuvę valdžioje dvidešimt metų dar nė karto neturėjo Vyrų Dienų. Bet gi jiems ir nereikia jokių vyrų dienų, nes visos dienos yra Melbourno vyrų dienos!"

*

Melbourno moterys prašo paskleisti gandą (!), kad birželio 22 d. Lietuvių Namuose rengiamas įspūdingas Joninių vakaras. Kviečiami visi Jonai, bet taip pat nuoširdžiai laukiama ir ne Jonai.

— ★ —

Gegužės 18 d. Melbourne mirė Agota Zubrickienė, sulaukusi 72 m. Velionė buvo nuoširdi lietuvė, dievota katalikė. Vienas jos sūnus yra kunigas jėzuitas. Melbourne ji paliko liūdesy dukterį Liuciją ir žentą Gaigalus su anūkais.

— ★ —

Adelaidėje pradėtas vajus Liet. Namų skoloms išmokėti. Adel. Liet. Sąjunga jau sudariusi rinkėjų tinklą, kurie aplankys visus lietuvius prašydami Liet. Namams aukų.

— ★ —

Nors lietuvių choras Adelaidėje Lituania yra pats skaitlingiausias iš visų lietuvių chorų Australijoje, vis tik pramatant būsimas Lietuvių Dienas jis dar didinimas ir kviečiama jungtis kuo daugiau choristų į Lituanią.

BIRŽELIO MINĖJIMAI

Birželio 16 d., sekmadienį 4 val. p.p. Latvių Namuose, 32 Parnell St., Strathfielde įvyks Baltų Komiteto rengiamas

BIRŽELIO IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS-KONCERTAS

Programoje iš lietuvių pusės dalyvauja *Moterų Choras*, vadovaujamas p. J. Gaižausko ir pianinu skambina p-lė *Z. Belkutė*.

Lietuviai kviečiami savo gausiu dalyvavimu pagerbti mūsų išvežtuosius bei žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Šioje susikaupimo valandoje parodykime, kad jų aukos nebuvo veltui ir tvirtai pasiryžkime neištirpti australų jūroje bet sutelkę savo pajėgas kovokime dėl tų pačių idealų-tautų apsisprendimo teisės ir demokratinių laisvių, dėl kurių mūsų geriausi tautos sūnūs ir dukros pądėjo savo galvas ant tevynės aukuro.

Baltų Komitetas Sydnėjuje.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ IR REZISTENCINĖS VEIKLOS PRISIMINIMAS

Gerbiamieji tautiečiai maloniai kviečiami dalyvauti birželio dienų ir rezistencinės veiklos prisiminime, kuris įvyks birželio 23 d. (sekmadienį), 5 val. p.p. Bankstowne, Dainavos salėje.

Prisiminimo (minėjimo) programa plati ir įvairi; inž. Iz. Jonaičio paskaita, savos ir mūsų klasikų kūrybos skaitymas (Literatų būrelio nariai), muzika, dainos kūriniai (Jaunimo ir suaugusiųjų chora —) ir kit.

PADĖKOS

PADĖKA

Visoms ponioms ,prisidėjusioms prie M.S.G.M.D-jos loterijos daiktais arba pinigais, nuoširdžiai dėkojame.

Melbourno Soc. Globos Moterų D-jos Valdyba

PADĖKA

p.p. G. ir V. Kazokams nuoširdžiai dėkojame už Paskaitėlių Jaunimui dalyviams gegužės 26-tą suruoštą ir gražiai pavykusią gegužinę-barbecue.

Paskaitėlių Organizatoriai

BALTIC STORES Ltd.

Dovanų siuntinius į Lietuvą su garantuotu pristatymu galima pasiųsti per BALTIC STORES Ltd. Z. Juras, 421 Hackney Rd., London, E. 2, England.

Daug sužinosi skaitydamas Mūsų Pastogę!

Dalyvaudami šiame prisiminime mes pagerbsime savo tautos už laisvę sudėtas aukas ir sustiprėsime dvasia toje nenuilstamoje kovoje, kurią mūsų tauta veda už laisvę ir nepriklausomybės atstatymą.

Tautos Fondo Atstovybė Australijoje

SPAUDOS CENTRAS SYDNĖJUJE

39 Church St., Lidcombe,

platina naujausias ir vertingiausias knygas ir plokšteles, o taip pat gaunami tautiniais motyvais medžio drožiniai, tinkami dovanoti įvairiomis progomis.

V. Mykolaitis-Putinas, ALTORIŲ ŠEŠĖLY	$2.00
Br. Kviklys, MŪSŲ LIETUVA I.II.III tomai po	9.20
V. Vijeikis, LIETUVA MANO TĖVŲ ŽEMĖ	6.50
V. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA	5.40
J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS	4.00
V. Šliogeris, ANTANAS SMETONA	2.00
J. Savickis, NOVELĖS	1.00
J. Girnius, IDEALAS IR LAIKAS	4.00
A. Maceina, DIEVO AVINĖLIS	3.50
J. Girnius, ŽMOGUS BE DIEVO	5.00
S. Yla, DIEVAS SUTEMOSE	2.70
B. Zumeris, DABARTIES SUTEMOSE	2.50
P. Alšėnas, MARTYNAS JANKUS monografija	3.00
J. Matusas, ŠAULIŲ SĄJUNGOS ISTORIJA	3.00
B. Raila, LAUMIŲ JUOSTA	2.00
M. Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO	4.50
Maironis, BALADĖS	5.40
Vytė Nemunėlis, MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS, vaikams	2.70
B. Zabiela, KLAIDA	2.00
A. Skirka, KUR BĖGA ŠEŠUPĖ	1.50
SKAUTYBĖ LIETUVAITEI	2.25
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, Liet. Enciklopedijos leid.	3.15
J. Žilevičius, LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ, dainos su gaid.	4.05
PLUNKSNA IR ŽODIS, Sydney lietuvių Plunksnos Kl. alm.	2.50
ELEVEN LITHUANIAN ARTISTS IN AUSTRALIA	5.00
METMENYS, jaunosios kartos kultūros žurnalas Nr. 14	1.20
J. Šoliūnas, KREPŠINIO IŠVYKA AUSTRALIJON gausiai pav.	3.00
LIETUVIŲ ANGLŲ KALBŲ ŽODYNAS	4.40
ANGLŲ LIETUVIŲ KALBŲ ŽODYNAS	5.40

Be minėtųjų dar yra didelis pasirinkimas ir kitų autorių leidinių, o taip pat ir lietuvių autorių anglų kalboje. Knygas ir plokšteles galima įsigyti kiekvieną sekmadienį, Spaudos Platinimo Centre, Lietuvių Klubo patalpose, 39 Church St. Lidcombe N.S.W., 2141 Informacija teikiama telef. 649 8879.

Pranešimai

PAVIENIŲ SKAUTININKŲ REGISTRACIJA

Lietuvių Skautų Brolijos Vyriausiam Skautininkui pavedus, vykdoma LSB pavienių skautininkų registracija Australijos rajone. Vyr. skautininkai, skautininkai ir paskautininkai, nepriklausą jokiam vienetui bet norintieji ir toliau likti LSB nariais, turi būti registruoti skautininkų skyriuje.

Registruojantis suteikti šias žinias: laipsnis, vardas, pavardė ir pilnas adresas. Kartu siųsti metinį nario mokestį 80 c ir *Krivulės* (vadovų biuletenis) prenumeratą $1.00 (čekiai išrašomi Lithuanian Scouts Association) iki liepos 30 d. adresu: 84 Victor Ave., Picnic Point N.S.W., 2213.

Vienetuose dirbą skautininkai yra užregistruojami per metinę registraciją lapkričio mėn.

ps. J. Zinkus
LSB Australijos Rajono Vadeiva.

LIETUVIŲ ŽENKLIUKAS

ALB Krašto Valdyba neseniai išleido specialų lietuvio ženklelį Lietuvos nepriklausomybės 50-ties metų jubiliejine proga, kuris jau platinamas apylinkėse. Ženklelis skydo formos, stilizuotas Vytis raudoname dugne. Labai estetiškos išvaizdos ir nešiojamas įsisegus prie rūbų (atlape ir pan.). Ženkliuko kaina pusantro dolerio.

★

ALB Krašto Valdybos pirmininkas ketina kiek ilgiau užtrukti Adelaidėje ir grįždamas aplankyti dar Melbourno lietuvius. Sydnėjuje numato pribūti apie birželio 20 d.

PRANEŠIMAS

Soc. Globos Moterų D-ja Melbourne praneša, kad iki liepos 1 d. skelbia rūbų ir avalynės rinkimo vajų.

Draugija iš Punsko gyvenančių tautiečių gavusi gana daug laiškų, prašančių pagalbos rūbais ir avalyne. Mieli Melbourno tautiečiai, jeigu turite atliekamų rūbų ir batų, malonėkite pristatyti į Lietuvių Namus 50 Errol St. Nth. Melbourne, šeštadieniais po pietų. Nesant kam priimti rūbų, juos galite palikti virtuvėje.

Visi suaukoti neblogam stovyje rūbai ir batai bus pasiųsti Punsko srityje gyvenantiems lietuviams.

Melbourno Soc. Globos Moterų D-jos Valdyba

LITUANISTINIŲ KURSŲ LANKYTOJAMS

Sekanti lituanistinių kursų pamoka įvyks birželio 15 d. 6 val. Dainavos salėje. Kviečiami visi suinteresuoti, ypač studentai, norį pagilinti savo lietuvių kalbos ir bendrai lituanistines žinias šiuos kursus lankyti.

DĖMESIO! DĖMESIO!

Sydnėjaus Liet.. Skautų Aušros Tuntas kviečia visus atsilankyti į skautybės jubiliejinių metų ruošiamą

KAUKIŲ BALIŲ,

įvykstantį birželio 22 d. Father O'Reily Auditorium salėje Auburn (Park Rd. ir Mary St. sankryža).

Programoje "čigonų" taboras, originalios kaukės, turtingas bufetas. Visus linksmins smagus kontinentalinis orkestras "Capri"

Įėjimas suaugusiems $2, moksleiviams $1. Pradžia 19 val.

Keistas mūsų pažiūra, kad skelbdami savo parengimus (minėjimus, balius, vakarus...) vis pažymim, kad pradžia tokią ir tokią valandą po pietų. Dar negirdėta, kad kas būtų rengiama sakysim 5 ar 7 val. ryto. Paprastai parengimai baigiami paryčiais, bet tokiais atvejais valandos nežymimos...

*

Per Imigracijos Departamentą patirta, kad Sydnėjuje gyvena 3.700 lietuvių. Įdomu, kad mūsų institucijos apie lietuvius jokios statistikos neturi.

*

Gegužės 27 d. iš Sydnėjaus į Niukastelį atvyko kun. Martūzas. Jis žada perimti parapiją apleidusio tėv. Gaidelio sielovados darbą. Susitarė su Broadmeadow šv. Lauryno bažnyčios klebonu dėl bažnyčios naudojimo. Atvažiavęs pas p. p. Žukus rado dainuojančių moterų būrį. Jas visas prigrąsino atvykti į lietuviškas pamaldas, kurios įvyks birželio 23 d. 11 val. Kitus niukasteliečius žadėjo kviesti gražiais laiškeliais. Jeigu parapijiečiai gausiai lankys lietuviškas pamaldas, tai galės kas ketvirtą sekmadienį lietuviškai Dievą pagarbinti.

*

Birželio 15 d. Newc. liet. choras dainuos Lions Club organizuojame koncerte. Koncertas įvyks Union Hall Newc. Technical College. Tighes Hill 8 val. p.p. Būtų malonu matyti publikoj kiek galima daugiau lietuvių. Choristai sako, kad būtų daug drąsiau scenoje stovėti ir dainuoti, todėl ir dainos skambėtų daug gražiau tačiau jie iš praeities patyrimo žino, kad tai yra tik graži svajonė. Lions Club'o vadovybė garantuoja mažiausiai 400 žiūrovų. Visas gautas pelnas bus paskirtas labdaringoms organizacijoms.

Šnekutis

NEWCASTLE

Ilgametis niukastelietis p. Jonas Savickas birželio 8 d. atšventė savo 60-tą gimtadienį. Kol sveikata leido Jonas aktyviai dalyvavo lietuvių bendruomenės gyvenime. Buvo apl. valdybos nariu ir dainavo New. liet. chore. Sveikatai pašlijus p. Savickas nebeprisideda prie atktyvistų, tačiau dažnai matomas lietuviškuose susibūrimuose. Niukasteliečiai linki p. Savickui sveikatos ir daug linksmų gimtadienių.

SPORTAS

VICTORIA — AUSTRALIJOS ČEMPIJONAS

Sydnėjuje vykusios Australijos krepšinio pirmenybės baigėsi Victorijos komandos laimėjimu. Finale Victoria rungėsi su Sauth Australija. Pastaroji pralaimėjo. Naujame Sydnėjaus krepšinio stadione žiūrovų prsirinko rekordinis skaičius. Jų tarpe mątėsi ir lietuvių krepšinio mėgėjų. Rungtynės labai aukšto lygio. Victorijos komanda nuo pirmos žaidimo minutės iki baigmės vedė žaidimą nemažiau penkių taškų skirtumu. South Australijos komandoje dominavo latviai: šešių pėdų ir septynių inčų Mike Dancis ir šešių pėdų W. Linde. W. Linde mėtė iš visų padėčių pelnydamas 24 taškus. M. Dancis visuomet buvo sekamas dviejų Victorijos žaidėjų, kurie atrodė bandė aukštąjį latvį išfoluoti. Įvyko keletas pasigrumdymų ko pasėkoje Victorijos žaidėjas patiesė latvį ant grindų, ir norėdamas galutinai pribaigti užšoko ant latvio ilgųjų kojų. Teisėjas pašalino Victorijos žaidėją iš aikštės.

Tokių rungtynių retai galima matyti Australijoje.

Galutinis rezultata 80-70 Victorijos naudai.

NSW — ACT (Canberra) 53-50

Šios komandos rungėsi dėl trečios ir ketvirtos vietos. Lietuviams žiūrovams buvo progos išmėginti balsus, nes Canberros kodoje žaidė lietuvis jaunuolis E. Palubinskas. Neperdedant ir nenuvertinant kitų Canberros australų žaidėjų E. Palubinskas atrodė geriausias žaidėjas. Nežinia dėl kokių priežasčių negavo visą laiką žaisti. Kritiškame momente prieš pabaigą jaunasis Edvardas pasodinamas ant suolo kai komandoje trūksta gerų metikų. Vėliau Edvardo tėvas aiškino, kad sūnus skundėsi skausmais nuo susižeidimo. Gal tai ir buvo tikroji priežastis. NSW vos pajėgė nugalėti Canberrą 53-50. E. Palubinskas Canberros komandai pelnė daugiausia taškų — 16.

JIE ATSTOVAUS AUSTRALIJĄ

Pasibaigus Australijos krepšinio pirmenybėms ten pat buvo išrinkti žaidėjai į Australijos rinktinę atstovauti Australiją ateinančioje pasaulinėje olimpiadoje. Į rinktinę pateko iš Victorijos: L. Gaze, K. Cole, R. Watson, P. Byrne ir R. Tomlinson. South Australijos: M. Dancis, W. Linde, W. Ahmat ir A. Leslie, NSW J. Gardner ir C. Rodwell. ACT. R. Wulff.

Lietuviai kurie prisidėjo prie šios sporto šakos išpopuliarinimo šiame krašte neturi žaidėjo Australijos rinktinėje. Latviai gali didžiuotis turėdami du. Jeigu E. Palubinskui ir toliau taip seksis, reikia tikėti, kad sekančioje rinktinėje turėsime lietuvį krepšininką kuris atstovaus Australiją. Peržiūrėjus sąrašus dalyvavusių žaidėjų Australijos krepšinio pirmenybėse pasitikina, kad E. Palubinskas neperdedant ir nenuvertinant kitų Canberros australų žaidėjų E. Palubinskas atrodė geriausias žaidėjas. Nežinia dėl kokių priežasčių negavo visą laiką žaisti. Kritiškame momente prieš pabaigą jaunasis Edvardas pasodinamas ant suolo kai komandoje trūksta gerų metikų. Vėliau Edvardo tėvas aiškino, kad sūnus skundėsi skausmais nuo susižeidimo. Gal tai ir buvo tikroji priežastis. NSW vos pajėgė nugalėti Canberrą 53-50. E. Palubinskas Canberros komandai pelnė daugiausia taškų — 16.

JIE ATSTOVAUS AUSTRALIJĄ

Pasibaigus Australijos krepšinio pirmenybėms ten pat buvo išrinkti žaidėjai į Australijos rinktinę atstovauti Australiją ateinančioje pasaulinėje olimpiadoje. Į rinktinę pateko iš Victorijos: L. Gaze, K. Cole, R. Watson, P. Byrne ir R. Tomlinson. South Australijos: M. Dancis, W. Linde, W. Ahmat ir A. Leslie, NSW J. Gardner ir C. Rodwell. ACT. R. Wulff.

Lietuviai kurie prisidėjo prie šios sporto šakos išpopuliarinimo šiame krašte neturi žaidėjo Australijos rinktinėje. Latviai gali didžiuotis turėdami du. Jeigu E. Palubinskui ir toliau taip seksis, reikia tikėti, kad sekančioje rinktinėje turėsime lietuvį krepšininką kuris atstovaus Australiją. Peržiūrėjus sąrašus dalyvavusių žaidėjų Australijos krepšinio pirmenybėse pasitikina, kad E. Pa-

lubiskas buvo vienintėlis lietuvis. Šia proga reikia palinkėti jaunajam sportininkui daug sekmės ateityje. Kartu ir jo tėveliui kuris deda visas pastangas nesigailėdamas lėšų ir laiko sūnaus pažangai sporte.

V. Augustinavičius

STALO TENISAS

Pranešame geelongiškiams, kad 16.6.68, sekmadienį, 2 val. p.p. Lietuvių Namuose įvyks formalus stalo teniso sekcijos atidarymas, dalyvaujant Geelongo multičempijonui G. McIlvena, jaunių čempijonui ir Viktorijos moterų stalo čempijonei S. Campbell bei kitiems žymiems žaidėjams, kurie ta pačia proga sužais publikos garbei.

Vyties valdyba taip pat praneša, kad stalo teniso nariais gali tapti visi abiejų lyčių tautiečiai nežiūrint amžiaus, žaidę ar iš viso nežaidę (bus pamokinti). Per sportą užmegsite naujus draugystės ryšius ir pasimankštinsite. Raketėm apsirūpina patys žaidėjai arba klubas skolina, jei kas neturi. Užsirašyti ir dėl varžybų sąlygų kreiptis sekmadieniais nuo 2-6 val. p.p. pas dežiūruojantį atstovą Liet. Namuose, arba pas J. Deckį. Tad, sekmadieniais tarp 2-6 p.p. į Lietuvių Namus.

Vyties Valdyba

MŪSŲ PASTOGĖ

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA
Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W. 2200. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams £4.0.0, ($8.00), pusei metų — £2.0.0 ($4.00), trims mėnesiams £1.0.0 ($2.00). N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £5.0.0 ($10.00). Atskiro numerio kaina 2 šil. (20 centų).

Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W., 2001

Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį 12/- ($1.20), bendruomeniniai 10/- ($1.00).
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel. 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.